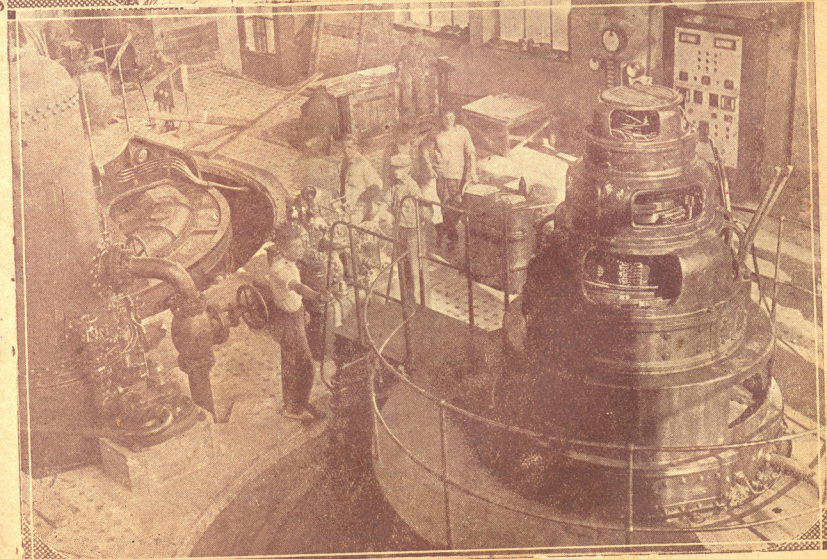
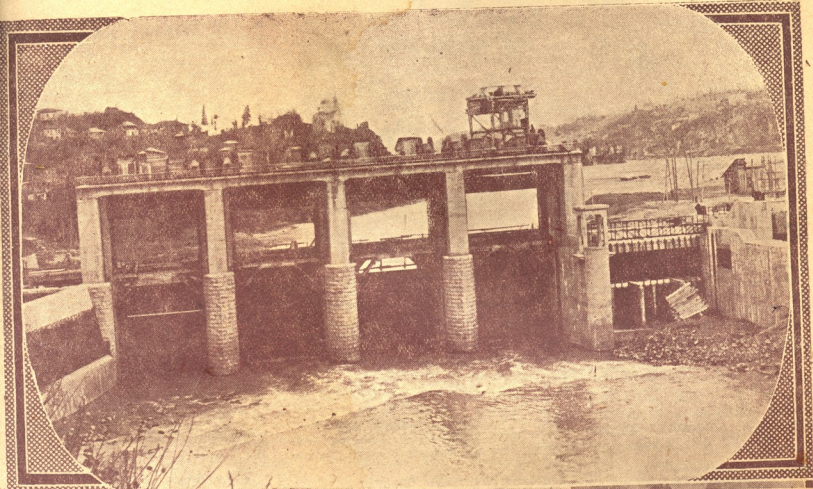

შრომის

საქართველოს სახელმწიფო ენერჯეტიკის მინისტრის განცხადებით

ბალნეოლოგიური კურორბი თვილისში

მეორე ხუთწლედის განმავლობაში ახლანდელი მაიდანის ნაცვლა თვილისში გვეჩვენება ბალნეოლოგიური კურორტი, რომლის მშენებლობისათვისაც თბილისის საბჭომ გადასდო 27 მილიონი მანეთი. 1932 წლიდან დაიწყო ძველი სახლების აღება ბოტანიკური ბაღის ძველ ციხესთან აგებული იქნება საერთო საცხოვრებელი კურორტის თანამშრომლებისათვის, სასტუმრო 500 კაცისათვის, სასტუმროს ახალი—დიდი ფიზიო-თერაპეუტიული ინსტიტუტი, ფიზიკულტურის ინსტიტუტი, ტალახით სამკურნალო, წყლით სამკურნალო, სანატორიუმები, დასასვენებელი სახლები, სტაციონარი და სხვ.

საბჭოთა კავშირის საუკეთესო მემკვიდრე ანს. რომანოვი კვლავ პირველ ადგილზეა

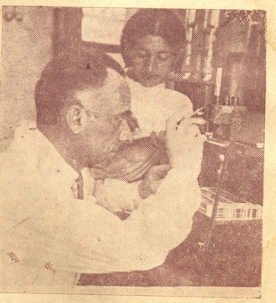
რკინიგზებზე პირველი საკავშირო კონკურსის ინიციატორმა—მოსკოვ-კურსკის პირველ დეპის მემკვიდრე ანს. გ. ი. რომანოვმა მესამე საკავშირო კონკურსში გან-

საცდებში დაეფულა ტენიკას, ორთქლმანალით 24—200,85 დაკვავს ჩქარი მატარებლები, არა აქვს არც ერთი ავარია და დამიჯნება.

სტრატეგი — ანს. რომანოვი ტიპში დაჩოქების შემდეგ ბუკის უზნის უფროსს ანკაიშს ახარებს სოცმეჯიბობის ვალდებულებების შესრულებას შესახებ.

ძივიურ-ფარმაცევტიული სამეც. საგამოკვლევო ინსტიტუტი

წარსული წლის მისში თბილისში მოეწყო სამეცნიერო-საგამოკვლევო ინსტიტუტი, ინსტიტუტის ამოცანა: საქართველოს

რაიონების და ფლორის გამოკვლევა სამკურნალო მნიშვნელობის მქონე ნედლეულის აღმოსაჩენად, ადგილობრივ სამკურნალო ნედლეულის გადამუშავების წესების შემუშავება იმ მიზნით, რომ გაეთვისებულ-

დეთ სამკურნალო პრეპარატების იმპორტი-საგან და სხვ. ინსტიტუტს უკვე მიწოდებულია მიღწევები აქვს ამ მიმართულებაში.

სურათზე—პროფ. ქუთათელაძე და ს. მეცნიერო მუშაკი მუჯირი არკვევენ ფაქტის სამკურნალო საშუალებების შედგენა-ბას.

კმელი გვარდიის გავალითი—სახლ გავარდა კომუნისტებს

ძველი ბოლშევიკი, არალგალური მომომუშავე, 1905 წ. რევოლუციონერი მოძრაობის აქტიური მონაწილე, ბატის წითელი შარბის ერთ-ერთი ორგანიზატორი ანს. ნ. დევაძე, საქართველოში საბჭოთა ხელა.

სუფლების დამყარების დღიდან ეკორა მოელო რიგი საპასუხისმგებლო თანამდებობანი საბჭ. ადრატებში, აწარმოებდა საპასუხისმგებლო პარტ, მუშაობას, დაამთავრა გზათა მომსახურის ინჟინერების ინსტიტუტი, ამჟამად არის ანერკავკასიის საშოო ტრესტის დირექტორი.

ბიათურის მალარკოლი

საუფეთხო ამოკერილი ანს. ნოზაძე

მეორებით მიიღო საბჭოთა კავშირის საუკეთესო მემკვიდრის სახელწოდება, ანს. რომანოვი არის პარტიის წევრი, აქტიური საზოგადოებრივი მუშაკი, ტრანსპორტზე 17 წლის მუშაობის შედეგად

შეგორაკილი რიონი

ჩერილი: შ. ბუაჩიძე

როდესაც პირველმა ელექტრომაგალმა დაიკვილა სურამის უღელტეხილზე, რიონისკენ მშენებლებმა სოცხელოს გემომამ შეიპყრო, ელექტრომაგალიც წამოურდნად ზესუტაობამდ რიონისკენს დინთა უნდა დაშვებულყენენ, რიონის პილარი ელექტროსადგურა კი ამ დროის მხარ არ იყო.

რიონისკენს ავების მთავარი სტრუქტურა სურამის საუფლებელი უბნის ელექტროფიკაცია იყო. ელექტროფიკაცია უკვე ერთა წელია, რაც განაორციელდა, რიონისკეს კი ჯერ არ დასწყვიდა მუშაობა. საქორი შეიქმნა მსხვერპლის ვალდებ, ტფილისისათვის ზამქვიდან ელექტროენერჯის მიწოდების შეცვლა, რათა ეს ენერჯი ელექტრომაგალუმს მოხმარებოდა. ამიტომაც, რომ ტფილისის ენერჯი არ კოფენს, მთელი რიგი ქუჩები ჩინანდებულად აიარ მრეწობად.

ასე იყო მაგრამ მალე ასე აღარ იქნება. საქართველოს ელექტროფიკაციის გეგანტი-რიონისკესი უკვე დაკვიწყდა დღეს ზეალ მძლავრად იგეგმება. მაშინ უფრო სწრაფად დაკვიწყებან ელექტრომაგალბი და ტფილისისც კვლევა თიფელი ათას თქელთ ვაანაბრებს.

რიონისკესი რაბუნა ხაია თქოა შესქერის დღეს მას. ზესუტაონის ენერჯი-მარჯანეის ქარხანა, ტყუბულის ქვანახშირის მრეწველობა, ქვანახშირის მარჯანეცი, მარჯოლის ავეჯეულობის ფაბრიკა, სურამის ელექტრებილი, ყველა მათ უქანასკნული მოლოდინა აეროლობს. და რიონისკესიც ამაყად იმართება წელიში, მისის ხარაჩობას ტყეს, იწმინდება მშენებლობის მტვერისაგან, რომ სობამად მაცოცხლებს ენერჯიდ დალაგაროს სპილენძის მათეულებზე და საზრდოდ მისცეს ინდუსტრიის განგებებს.

მშენებლობაზე უქანასკნელი ფესფისა, საგამოცლა ციბეცხლებობა, დაწროილებით სინჯავენ ყველა მექანიზმებს; ამორწმუნებ ნავებობათა ნაწლებს, რათა სადგური აისესვათ შეიარაღებული შევიდეს ექსპლოატაციაში, ადგილი არ ექნეს მუშაობის წვევობებს.

ყოველი მშენებლობა დიდ სიჯრთ ხილეს და პასუხისმგებლობას მოითხოვის. მათ უფრო საჭიროა ეს ისეთ რითულ ნავებობაში, როგორსაც რიონისკესი წარმოადგენს. რიონის სადგური ვალდებულებია 15 კილომეტრზე, რიონისკესისთანა რითული და გრძელი დერიფიკაცია საბჭოთა კავშირის არც ერთ პილარი-სადგურს არ აქვს.

ელექტრო-სადგური იწყება კომპაში და თავდება რიონს, რიონის გზის სადგურთან. გაიხილდა სამი გვირაბი ოთხი კილომეტრის სავითო სიგრძით. ამ გვირაბებში იწყება რიონის ასალი კალაპატი, რომელიც სალორის ტყის გავლით მდ. ყვირილას უერთდება.

ბოლომეციკებაში ისტორია უკლებია შეატრიალებს. და არა მარტო აღმანათა ისტორია ქედმალოი რიონი, რომელიც უხვად იყრეფდა გზადაგზა მრავალ შენაკადს და მათ შორის მძლავრ ყვირილსაც და დღეს იძელე ბულია მესლი მოიყაროს და ყვირილას სიხობა თავშესაფარი. რიონს ამოვარად ბულიდან, ზსოვ, როგორც ბულიდან ამოვარად მთელი მველი ცხოვრება. ინდუსტრიალიზაციის მზე ანათებს საქართველოში და ქვეყანა ფერის ცვალებას განიცდის.

მეექვსე წილიწილად მშენდება რიონისკესი. ამ ხნის განმავლობაში აშენდა და ამუშავდა მსოფლიოში უდადესი დნებარის პილარი-სადგური. რიონისკესმა თავიდანვე ვერ აიღო საჭირო ტემპები და ეს გაკვირვითი უნდა გამოიყენებოთ შექმლდო მუშაობაში. ელექტრო მშენებლობა საჭიროებს უფრო მძლავრ ტემპებს, მით უმეტეს ჩვენში, სადაც თითქმის ყოველი მდიწაზე ელექტრო-ენერჯის დაწმურეტელ წყაროს წარმოადგენს.

ასე თუ იყო, რიონისკესმა ვადალახა მშენებლობის პერიოლი. მშენებლობა კი რითული და მძიმე იყო. პირველად პილარი-სადგურების ისტორიაში, საქირო იყო სამა გვირაბის გათხრა. უქანასკნელი გვირაბის საჭიროება გვიან გამოირკვა და ამან წლიწანვერით დააგვიანა სადგურის ამუშავება. 10 ივლისს, საღამოს ათ ასათზე, ეს გვირაბიც ამითავურდა და რიონსეს მშენებლობის დამწერლებმა ენტუნახატებმა იღეს სასწაულებს მორიგი ბრწყინვალე გამარჯვება.

რიონისკესი დანადგარის სქემა ასეთია:

მდ. რიონზე, ქუთაისიდან 1,7 კილომეტრის დამშორებით, კვებულს საგუბარი, რომელიც ქნის წყალის წნევას 10,37 მეტრიდან. საგუბარს აქვს ოთხი ფარიანი ხვერტი 10,2 მეტრის სიგანით თეთიფული. საგუბართან მოწყობილია სლოონის სხლეტი, რომლის დანიშნულებაა ზედმეტი წყალის განშვება წყალდიდობის დროს. აქვეა ტენსამეტი, რომელიც წელიწადში გაატარებს 5.000 ტენს.

სადერიფიკაცია ნავებობანი იწყება გვირაბით. პირველ გვირაბს მიხედვს მეორე, მეორეს-მესამე. მინდობი მათ შორის მეორეა. სამივე გვირაბის სიგრძე ოთხი კილომეტრია. შემოივს ხუთ კილომეტრზე მიდის ლია არხი, რომელიც თავდება საწნეო აუზში, აქედან წყალი ოთხი მილით, რომელთაგან თეთიფულს დიამეტრი 2,50 მეტრს უდრის, ეწვება სადგურატორო სადგურში, სადაც დადებული იქნება ოთხი ავრეგატე, თეთიფული 17 500 ცხ. ძალის სიმძლავრით. სულ სადგურის სიმძლავრე უდრის 70.000 ცხ. ძალს.

რიონისკის პარტკოლექტორის მიდიანა აბ. მოხოვი.

რიონისი.—მესამე უბანს არხი.

გადამუშავებული წყალი ორი კილომეტრის სიღრმის გამყვანი არხით უერთდება მდ. ყვირილას.

რიონისის პრივილი რივის სამუშაოები სავსებით დამთავრებულია. მზა დაა საგუბარი, სამივე გვირაბი, საღე რივეციო არხი, საწნეო აუზი, ორი საწნეო მილ-გაყვანილობა (ოთხიდან), საგენერატორო სდგური და წყალსაცავები არხი. პირველი ორი აგურბრის ამოშავებასთან დაკავშირებული სამონტაჟო სამუშაოები დამთავრებულია.

მეორე რივის სამუშაოებიდან დარჩა წყლის სადღეღამისო რეგულირების აუზი, ორი მალგაყვანილობა და ორი ტურბინის მონტაჟი. ეს სამუშაოები შესრულებული იქნება მომავალ წელში და რიონისი მთელა

რიონისი.—საუცეთის დამკველი, მეორე უბანის სამუშაოთა უფროსი, ანს. ბერგმანი

თავისი სამძღავრით ამუშავდება 1934 წლის პირველ ნახევარში. უკვე დამონტაჟებული ტურბინების ამუშავება და პირველი სამრეწველო დენის მიღება მოახლოდნელია ამ დღეებში.

* * *

რაონისის საგუბარ თავისი წარმატებით სამსართულიან სახლს გაუსწორდება. ოდესღაც აქ ათასზე მეტი ტყე იყო დაბანდებული, დღეს კი მხოლოდ რამდენიმე კაცი მოსანს ლამაზად ჩამწყვრივებული, მწვანეთ მოილეგარე შექანიშმებს მეტი არ ესაჭიროება. საქმითა მხოლოდ მაკი მუშაობის რეგულირება, დანარჩენის იხინი თვათონ აკათებენ.

სიალიცერა დროეცაცაზე, ამ ცოტა ხნის წინა დამდვილი ბრძოლის ფრონტი იყო გაშლილი. ათასი წერტილი და ნიშანი ეომებოდა მიწის გულს. განუწყვეტლივ რაკეტებდნენ ექსპლავატორები, ჰეილიერ ორთქლმავლები, რანობედენ ავტომატურად გადმოტყირთავე ევანები. ბრძოლა დამთავრდა. შრომის გარეშა პოზიცია ვადანაცვლა. ბრძოლის ველზე დარჩა პირდაღებული არხი, რომელშიც მალე რიონმა უნდა გაიბინოს.

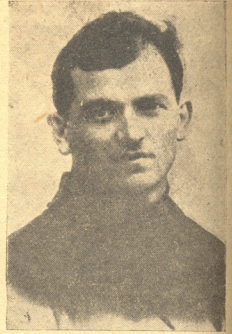
საგენერატორო სადგურმაც შემოიხსნა ხარამოები და ბრწყინაო შეშებში ჩაჯდა. აქაც ხელჩართული ბრძოლა იყო დღე-ღამის განმავლობაში. ეს ბრძოლა გამარჯვებით დასრულდა. სიძნელეებმა უკან დიხინეს და იარაღი დაჰყარეს. შრომა გამარჯვებას ზეიმობს.

საგუბარის ხიდზე ედგეარ და თვალს არ ვაშორებ რიონს, რომელიც თანდათან იფუყება. დღეს ფუმების გამოცდაა. ოთხი რკინის სალ-

ტი მძიმეთ ჩაეშვა წყალში და გადაუღობა მდინარეს. რიონი ველსაკლავად ასკდება ფარეხის მთის რიონის, მაგრამ ამ გზას ვერ იყვლეს.

„მოდგა და მოაღდა მტრის გარეცხის მოერტყა ლიბოსას...“

მაგონდება ვეკა-ფშველადან. მოაღდა ია მოაღდა რიონის წყალი, საგუბარის იქით მთელი ზღედაღდა. ფავარაყრილი მდინარე გაშვავებით უტყეს ფარეხს, მაგრამ ამ ოდ. ფარები უძრავია, საქმითა ლ-

რიონისი.—საუცეთის დამკველი, მობოლადე, წარადგინილა შრომის ორდენს

თონი წარმატებით იგერიებს იფრშებს.

აი, ფარებმა ზეციურ სელა იწყეს წყალმა მონახა გასასვლელი და მთელი სიძლიერით იყეკეთა. რიონი დორბლს მყარას, ზეპარა ონდა დაუხლტეს რკინის საღტეებს, ყვირის

რიონისი.—მუშაოა კომპეტტის თავგადასმარე ამს. ვახუშია.

ბერე, მისი დამოკიდებულების მიზნად მიყვანი-
ა. ფრანგების საფარით მოამზადონ ნიადა-
ვი ეკონომიური ბრძოლის შემდგომი გამ-
აღწერებისათვის, წინააღმდეგობათა კავშის
გადაჭრისათვის იარაღით.
— როგორი ანტისამპოთა წრები შეეკა-
დნენ გამოცემებითა ლონდონის კონგრე-
სციის სადაო საკითხებისა—სამპოთა კავშირის

ხარჯზე გადასაწყვეტილ სწორად ამ მიზანს
ისახავდა ჰუმანურიზმის შემორჩენაში.
შავრამ სამპოთა დელეგაციამ წარმოტე-
ბილ პოლიტიკა ინტეგრირების ეს იტრე-
ბი, უფრო მეტი. ახს. ლიტერინგმა შესწოდ-
დადლო მიიღო რაც სახელმწიფოებთან კონ-
ფედცია თაიდადმსხველი შხარის განსაზღვრის
შესახებ, რაც წარმოადგენს სამპოთა დია-

ლომატიისა და სამპოთა საშუალო საშუალო
ლიტიკის უდიდეს გამარჯვებას.
სამპოთა ქვეყანა მტკიცედ მიდის ეკონომი-
კური მიზნებისაკენ გნით, შემდგომი
ბის გნით.
კავშირებისათვის სამყარო ეკონომი-
კური გნით მიეჭნება ასალი იმისაკენ, ე-
ლუპესაკენ.

ნ ა მ ს ი ფ რ თ ო ს ს ა ნ ი

მოთხრობა: გორის ჩხიძე

მათეს ურემი მოწინავეობდა. ნა-
სევი და მოვლილი ხარები არ ილ-
დებოდნენ. ნაცად ვახუშტი, ვაკე-
რილს ირჩევდნენ და პარტონებს იშ-
ვიათად ჰქრდებოდათ ქალაიხე ხე-
ლის მიშეკლებად.

ფინელილებით შეყრილი თონეები
და ჰორქული, გვიმრა ჩადუნას ჯა-
რეებში რბოლად იწყებდნენ. მათეს
თაღლიწნ უფდას მისი სამი თონე
წყყო სიმინდით ავსილეთი.

შეპირებთ ამხანაგის პილატეს
ურემი მის ურემს კვალდაკვალ მი-
სდევდა. პილატე, გრძობს
წიერს უკავშირებდა მათეს თონეებს,
ახლად გამომწვარი თონა ზარბიეთ
რეკად. პილატე თავის მოსაზრე-
ბებს ვერ ფარავდა.

— კარგი მუშტარი, კარგ საი-
ნელს ვყავს, აბა ვინ უნდა დასაშუ-
როს წყყო სიმინდით მათ თონეებ-
ში? ერთი მეორის შეეცილებიან.
განსაკუთრებით ქალეები. უყვართ
პირმოქილი თონეები, საფისკი-
რივით პერი რომ ამოკავს, მაგრამ.
ბერითა კულტურით, თუ კარგად ვი-
მეზავებთ, თუ ავი კაცი არ გადა-
გვეკვდა, თუ ფათურაკი არ შეგან-
ხვდა, ხარბივე კარგებია, ურემს.
ვადაფრინენ (იციცივ) ვადაიტიანენ
კარბონახშირ. რბილი და ფუნთულა
ვაპობები აქვთ.

ყაობების ხსენებამ მათე ავირ-
ტამ თვალები სწყიატა, ბეჭებში შე-
იონხა და სამხარი ვადაფრინოთხა. ვა-
ახსენდა მეორეობისათვის სამიშა-
რი პირილის ხრამები უფლებებო-
ლში, ხეყში რომ სამი კილომეტრი-
დაშორითი გვიშობა. არბი ხარ-
დომის ისეთი ძალით აწყებდა, რომ
ტაბიკები საკონხებებში გუდინებოთ,
ხარბი, იშვიათ სულბორულით
ორბის უკან აწყებოან. ამ დაშორ-
თში ორბის, არც აგორების ზესა-
გარებზე მიყვია შეელის, და არც
ორობის გაქვირით არა უხიოთ და ორო
მეყვირთ გაუმწარიებია ბორიოლის
დადმარის და კორკობის ადმარისთ.
ბიგირი წელში გაწყვირბა, ბიგირი
ვაი, ავი ვადაიკე და სამინიომა
აზამ ხიბნილის, ძეკალში და ბიქე-
ბი ქისლებში ამოადებია უკვლამა.
ბეგირი დაბრუნდა შინ ცალი-
ტარილი და ვალთ ავსილი, ბეგ-
ირ-

ნა ხარის ტყეები ჩამოიტანა შინ
და ურბის სალტეები.

ბეღისწერა ნავთობივით, შეშ-
ფოთებელი მათე ძლიეს პასუხობ-
და პილატეს:

— ჩვენი პირობა ხომ გასსეს?
ჰორქული და თონეები ოროვემ ზი-
ად უნდა ვაყვილოთ ერთად უნ-
და ვიართო და ვატართო ფულებე-
ში. შეღმართებში ყვერად ერთი
მეორეს ჩაუტობ. აი, ეს შეზომილები.
ამის მოწყობით არიან. მე, ხომ იცი
გული იმეთად მუქს, აღდომელა
ხარი კარგად მაყვის გამოხენდილი.
ცსკრა ნაციადა, რვა წლის ხები-
რია, ძაღლ დაკლულია ვახუშტი. იცის
სად უნდა ჩაიდგას ფოლი და ნალი,
სად ჩაქვანფოს, სად ჩაიხუხლისთა-
ლი. დღით ლაფი თუ მოატყუებს
მხოლოდ და შეუსრეველი ქართლის
ფრონეები, მეც აქი ვარ და ერთი
ხარობასა და კაცობაში უფრავენ
მეკობის.

— ვიცი, ვიცი, — მიუგო პილა-
ტემ. ცსკრა, რომ კარგი ხარია, მა-
გავში შეტევი არაბის შედის. ცსკრა-
თი, მეტიმანს თონეები მიიცი აქის
გზა მოვლოლი, კარგად ვაყვირებ
და გამოვლოლა. ავირ ვასილამდე
იცის, ისიც შეიღებია. აფსუსი იყო
მაგის ვაყვილვა, მეგონა. მურმანა,
როგორც თავის მარჯვენას ვერ გა-
იმეტებდა, ისე ვერც იცსკრას მო-
იშორებდა. ვეღარც ბიჭი დაიხსნა,
ჯარიდან და ფულცი ქრთამებში
შემოქვამა. იმერთმა დიდხანს აცო-
ცსლოს მურმანა და იხიებებდა ყვე-
ლაფერი კარგი და მარჯვი ხარ-
ურმიცი. საქონელი პარკობის იფ-
ვანებდა. სწორედ მურობანაზე
მის ნახილავ ნალოწიხვა ნათქვამი.
ელიამბასა ჰორქილის ღამეს მო-
გეულობა მათე შენ ცსკრა ხარი და
მეორე როგორი ხარი იქნებოდა ვეც
რომ არ ეგრძნო როგორ მშვინიერი
პატარაობის უჯვად ხელნარში და
მოყავდა.

მოყოფიდა... ბნელში, ერთი ცსკრას
თვალები ბრღვევილებდნენ და მე-
ორეც პატარაობისა, რომელიც შე-
ჩიქ კოლის ბოჭლომზე მთარბნდილი
მავრებს იხიინათელა ეღონათ.
— ვე შენ ვასილი, როგორია შე-
ნი რბალი, როგორი ჰორქული
გვექონდა და როგორი ღრბობა ვა-
-

რეთ ერთ დღესა და ღამეში? შე-
ძმა, ხომ, ქორსა ვადაი! იგი რა სი-
ანე იყო! ვასილი ვილატეს სულ
შეხებულთა უსმენდა, თუ მეორე-
ები პირდაპირ შეხედდავდენ წილი
დებოდა, თუ კითხვას გაუმეორებ-
და, თვალებს სამწინოდ ვაბაღლ-
და. ბავეს ზედა უბეებს შეფაფრ-
და გამოაჩენდა ფაიფურივით თეთრ
ვაშლის სისხრს კაკლებს. შეხედ-
როგორც იქნებოდა იტყობა.

— პო, ვასსეს, კარგი ჰორქული
იყო, ცსკრა მარჯვიდ მთარბეველ
ტალახსა და ლელებს. ურემს, ქე-
ხხამებდ ისე ავლენდა, როგორც თ-
ვის ორ წყვილ ფეხს დაბალ ფიხის
ღობებზე. ჩემი ძმა, ჩემი ძმა კი, სიყ-
იყო... დიხხ, სიძე იყო... მავრამ რა...
სიძე იყო, ლეტიონი ხომ არა... ჩე-
ულბერივი სიძე იყო... ნათხოვ-
ბულობის ქული ენობა, საკეთარი საყ-
ვეთობის, სამშობლებზე გამოუტყობელ
უძიროვებით. ნაბადიც მუშუაგობის-
გან ქონდა ნაქრთაკები.

— კარგი ქალი კი მოყავდა და
ხომ ვითარს, მისი თვალთა მუქ
ციქინათლობასკეთე უწყსადსაქვ-
ამისთანა ქალის პატრონია შენ-
მა მთეთქი... მხოლოდ ამისი თქ-
მინოდ და მეტი არაფრით.

პილატეს არ ესმოდა რად წვა-
ლამს ვასილი.

— ოსი პატრონიც უნდა, მისი
იყოს. — თქვა ვასილი და უკ-
ჩამორჩა, რომ პილატეს ლაბარკ
აღარ ვაგეობს.

ამ დროს მათეს ურემი მუხის
ქვეშ სასვენებელზე გაჩერდა. მის
მავალით სხეებმაც მიამაქეს ამ აღ-
დას დასვენების ჩვეულები. მუხის
ქვით, ვევერთოვლა მუშუაგობის
დროი ფოფონებდა. გზის პირად
იხიხებულა გვიმრის ვეითელი ქი-
ბი. მეგრეებმა ხარბეს ანუურები
დაუხსნეს და ჩრდილო წამოგო-
დენ.

— გუ... გუ... გუ!...
მოისმა ეელიდან ხმა.

— ბიჭოს! ოფოფი; წყველი
ფრინელი. — წმინდიხა მათემ. ხის
ურემისასკენ მოიბრუნებო. პირ-
სი ვაგონება არაფერი! თუ არ დიხ-
ხათი მის გრძელ ნისკარტს მიწას

თავი ჩიჩქისი! ოხიავიგის საფარცხელი
რომ არაოდ ადვილი. ჭრელი ბუმბული
ტანს, რომ მოსვას. წმინდა გიორგიმ
დალახერა მაგისი თავი, ტანი, შავი
ფეხები, — და მაგისი მინდორში
გოგალი. რა დღესაც დაეინახავ ხე-
რი აღარ მაქვს. ვხიანდები, ვხა-
ჩალობდი. მიწყინება, ან რამე უბე-
ღურება მწყევლა.

მეორეობიბი მიპროსდენ ურბიბი-
საქენ. გრძელი სახრებიბი დაჯგვბი
გაიძვირებს და რაც მყოფობს შე-
ძილობთ დაუტყალაშუნეს მიწას, რომ
იქნებ აფრინილიყო ოფოფი და
თვალი ასკილებოდათ.

— გო!.. გო!.. გო!..
გაისმა კიდევ და დადუმდა სა-
შინელი სახელისწერი ორინველი.
მეორეობიბი მანვც არ ინბრეოდენ,
არ ბრუნდობდენ სწორად. მარტო
ვასილო ვასწორდა.

— მე დამეპრობოს ფათერაკი. მე
შეგებდა ოფოფი. ვხიანდებ თუნ-
დაც ნუ დაბრუნებულარ, თუნ-
დაც ქართლადმეო წარბტანებია.
არავინ იღებდა ხმას. ეს იმის
ნიშანი იყო, რომ ვასილოს, უნდა
მოეხებებებია ოფოფის შორს გაღე-
ვნა.

საქალივან წული ამთაძრი, მე
მუხას გრძობი და ხშირი ფრხიანი
ტრტი მოსჭრა. დაიჭრა ამართუ-
ლი. რთარა ახლომხალთ გვიპრი-
ბუნებეს. უფარჩუნებდა და უყვი-
როდა. ოფოფის, აღარც ხმა ისმოდა
და აღარც აფრინდა.

თვალ შემიბრინა ველი, ოფო-
ფი თითქოს მიწა ჩაყვდა.
ვასილოს ძლიერ უნდოდა დაენა-
ხა ეს ფრინველი, რომლის დანახ-
ვაც მას რაღაც ბურუსიან და საში-
ხელ იმედს აძლევდა.

უჩინს პირსიკინ მიბრუნებული
დაუკუბლი მეორეობიბი მორტილ-
დენ. ვასილოც მოვიდა.

— ვადაფრინა წყეულმა, — წარ-
მოსთქა მათემ. უბედურებისა და
ნაესის მომამყავებელია ვგ სახიზლა-
რი ფრინველი. ან იზარალბ, ან კაცი
დაშველებია.

— დიას, მეც, სწორედ მაგისთვის
მინდოდა დამენახა და ამფრინა
ოფოფი. — ფიქრობდა ვასილო. — ვა-
მოინია. ოფოფის ხილვა ნიშნავს
ჯარში წასული ცოლიანაც ვისი გარ-
დაცვალებას — და თავისივე ფიქ-
რის თვითონვე შეეშინდა და აფრ-
ეოდა. — იქნებ, ეს ცოლიანი კაცი
ჩემი სახლის კაცი არის. მაშინ,
ხომ თავისუფალი ვარ, მაშინ ხომ
სანახივოდ მაქვს ხელფები განსნი-
ლი. მაშინ ხომ შემიძლია აღარ ვი-
ჯარაჯო: მაშინ ხომ, ის, მე დამრ-
ჩება. ჩემს ამარა იქნება, ჩემს ხელ-
ში შემომყური ვახლება და ჩემს ხე-
ლი წაგარდობა. მაშინ? თუ სახა-
ლხოდ არა ჩემდ აღმინც, ვინ რას
გაიკებს? ვანა, ცოტაა შიმთხვავა,
რომ ქარივი თხოვდება? შინ რჩე-
ბა და შინა მყოფზე არაფერს ამბო-

ბენ? და თუნდაც თქვან, ყბა რომ
მოქალაგებთ ჩაჩუქებოიან. აქ ვერ
შეგვევება? ვხალ მინდებები ბე-
რი, აუბრებელი ყანები. კიდევ იქ-
ნებ შეგვეფეთოს.

თუ შეგვევება, მერე კი... ჩემი
საქმე...
შეგავრებმა დატრები თივა ჩალა
აკრფეს და ძარიბში ჩატრეს. ქა-
ლამდენი შეისწორეს და სამატები
ჩაუტეს.

მათემ სახრე ვადაკრა ხარს და
პილატეს უთხრა:

— მადლობა უფალს, გაფრინდა
წყეული ფრთოსანი. ვლახა გუნებას
დამეყენებდა. შეღმდეგ მორტილოდა
ხარს თებოზე ხელი ვადასვდა და
სახრე დათოქმა. თითქოს ნავს
ფრინველს თავისი კისერი უნდა წა-
აწყურესო, ვადანახდნულ დიკებში
სახრე ჩაალენთა.

დიესი ფთოლური გაიფრინდა
ვადაინთა. უცებ, სახარელი ფრინ-
ველი ამოშნა და იქვე ველში ჩაყ-
და, დასანახავ ადამიკს დასკობდა.
შავი თიხები აფხაქუნა, საიარცხე-
ლი გაშალა, ყაოყზე დაიყენა და
ნისკარტი ათამაშა, გველის გოლი-
ვით ქრელი ბუმბული გაიბურძღე-
და და მზეზე ააპრიასო, თეთრი შა-
ქრის ფერი ქარცივებდა თვალიბი
მათეს მინათა, ნისკარტი მიუწის
ჩასცხო და ვაბაბ: გუ!.. გუ!.. გუ!.....

— დალახერა მიქელვაბირილბი.
— წამოიბნა მათემ და ბეგზე მოწყ-
ვერტი დაეშვა.
ვაშამგებელი ვასილო მათეს მი-
ვარდა.

— სად არის ოფოფი, სად ხის
აბა მიჩვიენ?

ეკითხებოდა ვასილო მათეს, რომ-
მელიც ლაპარაკის გუნებას და
გონზე აღარ იყო და ზანდალით
ზეზე ღვბოდა. თანაც სახრის სიხ-
ჯაბა. ობოლი წწელი შოაზე გან-
ლიჩილიყო. მათეს თვალები ვაუბ-
რწყინდა.

— ომერთო! ამ წწელზე ამბი-
ნე ჩემი ნაესი და ზარალი!

შემდეგ ძირს დაიღუბა. კობობს
დასწვდა, მოიქნია ოფოფისაკინ.
ნავსი ფრინველი არ აღირნდა. ამან
სულ გაფრინვანა მოთმობრიბთან შე-
თე და კიდევ უფრო ვაბარანა ვა-
სილო, რომელსაც გულით უნდო-
და დაინახა ფრინველი და თვალთ-
ვირ შოალო, მათეს კი ფეხებში
აუფრინდა.

მათე დაუღუღუღებდა.

— ქრისტემ დასწყვილოს მაგისი
თავი და ტანი. შეაჩეროს მაგისი
ფრთები, ქიაშქელებმა გახრის მაკ
ნავსის ბული. რაც მომივა, მომივა!
მოყავებობ, მტეტი ხომ არაფერი იქ-
ნება?

— კარავა, ნუ ვადაირევი, პირ-
ჯგარი გამობასებ და დმერთი იქნე-
ბა შინი შემწე. ურჩია მათეს პი-
ლატემ და ურშიდან ვამობობილი
ახალი სახრე მიავლო.

— ეს ჩემო მეზობლო პილატე
მარჩილია ახლავე დაბრუნდები ხო.
დაიკელი მაქვს. ეგ წყეული მტეტი
შემომეფეთება, მერე ხირი აღარ
მაქვს, აღარც მეგავრობაში და
აღარც შრომაში. ახლა, წინ წაყი-
დე? უბედურება მომელის, უკან
დაბრუნდი? მაინც არ ამცდება ნა-
ესი და უბედობა. რომელი ვაგაყი-
ვთა, როგორ მოვიქციე? თხე წინ
უნდა წაყიდე თორემ შინ თხე და-
ბრუნდები, ან ხარი უნდა დაეკლა ჩე-
მი ხელითა, ან სალორეს ცეცხლი
უნდა გაუჩინა.

— ერთი თონე ვატენე, ჩაუტევი
იმახე ზარალის ვადავლა.

— ურჩია აკლავ პილატემ.

— რომელი უნდა ვაგებებო, რომ-
მელი შილი უნდა მოვკლა? ურჩე-
ბის სამი თონე მიკრავს. დერგები და
ჩაფები, რომ მელის რა დამაკავებ-
და; ერთსაც და სამსაც ვაგებებობ-
და ვასტრებთ. აი, შინ რომ დმერთს
იმამბობი. შინა, ხომ დაინახე ოფო-
ფი, შინც ხომ მოკრა თვალთ იმ
წყეულმა, თუ თვალთ არ მოკრა,
გუ! გუ! გუ!.. ხომ მაინც ვადაინა!
სულთროლი, იმ წყეულის, წმინდის
გიორგის დალახერულს, ვინდ ხნა
ვადაინთა. — ოა ბინა ვებილავს,
სულთროლია დმერთამანი.

— ხილვით არ მიხილავს. ხმა კი
ტარებოდა. ის კარადერია მე არა-
ფერი მიჭრის. ნაესი, თვალთ ხი-
რება და არა ხმით — ჩემო მათე. დერ-
გის ვატენა კი ორ ბათმანა სიმინდს
წინწავს. ჩემ წწელთ ცოლ-შვილს
ერთი მარკვალიც დააქვებია.

იკრუ პილატემ. ოფოფი თეიო-
რავ დაინახა. ნავსი მათეზე ნაკლებ
არ წადა.

უცებ, მათე თავის ხარობს წინ
ვადაუღვა. დააყენა და ქარავილაც
შეაჩრა. მიზობობს იგონათ მათე
ურმის მობრუნებას აპირებთა შინი-
საკინ. ან ერთ თონეს ვატენდა, ან
ხარს რასს მოკრებთა.

გონება დაწეილი და სახე შეშ-
ლოლი უღებდა: მათი თავის ორგის
ჯარშიბი და რამიფეჯერაც პილა-
ტეს ხარობის წინ ვადაიბდა ოლო-
წი ჩამოსილ დრუწეებში მუხლის
თავს სკვიდა.

მეორეობიბი მათეს ორითამშ მო-
გრაოდენ. მხარზე, თთფობივით ვა-
წყეითი სახრებიბი და უყვიდინ რა
მოხლებოდა. მათემაც აღარ დააყი-
ვნა.

— ერთი მოთრის კარის მოზობლი-
ცხროპავიბი ბათთ ვაგობინა. ირთი
ერთმანეთს ქირი და ლხინი, მტარი
და მოყავიბი, ვარი კაცითი (ზობოვობს),
ამხანავი პირბობს, ყანალი ძარც-
ვით. ხომ ვასტრები მიზობლებოდა, მე
და პილატემ რა ბირობა დადელთ
ანჯრა მხსლობან? აი, როგორბა: კი-
დე ვაგებობობბ:

— პირბობლი და დონეობი
ჩემი ორჩის იქნებთა თუ მათისა, ორ-
თაბი იროლ უნდა ვადაიბალოთ
ქირანახულზე. შეღმდეგ ბათმანთ ვა-

ვიყოფთ შუაზე. ჩემი საპარლენო თანხები და მაგის კურსული ერთი ფასისაა. სამი თონეც თორმეტი მანეთი ღირს და ერთი ჯინი კურსულიც გენადი შენ ხომ იქ იყავი? სამოველ შენც ხომ გაიგონე? ბაქურნიაც იცის იორამა და კოლუჩაშა მოიშინეს. ერთი პირობა დავდევით და ვინც დალატე ვაბუ-დოლაშ პირობისა უღუმების ხეთის-მშობელმა უღალატოს.

— სწორედ ასე იყო დათქმული პირობა. — დამოწმეს ერთხმად მგზობლებმა.

— ასე იყო? შენი ვინი დაგვი-მოწმე ნათლია-მირიონბას ვაფი-ცებ.— შეეკითხა მათე ბილატეს. პი-ლატეს უპირდა დამოწმება, მაგრამ რაღა გვახსოვდა.

— დიას, პო, აგრე ვთქვით. ასე მალე რად დამავიწყდებოდა.

— ავაშენა ლეჩოთმა, ნათლია-მირიონ ხარ და პატიოსანი კაცი. და-ამოწმა გახარებულმა მათემ და ხა-რებს შესახა.

— ჰამოო! ჰამოო!... ხარებმა გასწიეს ვაკევილი გზა-ზე, ურამები მისრიალებდნენ. ბოლო

ურისი გვერდით კილორე რაღაც სიმღერა წამოუკრია მხიარულად ხარებს ხან და ხან შესახებდა. მისი ზურგებიც უშატებდნენ მაშინ ნაბიჯებს. იყო მშვენიერი წყნარი, კას-კასა ამინდი. დასავლეთით ჩამავალ მზის წითელ სხივებზე მოჩანდა ლურჯი, ალბად ღრუბლები, მგზავრე-ლი უკვე ფიჭობდნენ ბორიულის დაღმართზე და უსიამოვნო მოსა-გონარ ბორიულის დაღმართით. ან ერთად არც პორიზონტის დასაწყის-თან გამოჩენილი ღრუბლები იყვნენ კარგი ჩამის მომასწავებელნი.

ლენინზე თავდასხმის 15 წელი

15 წლის წინ, 1918 წ. 30 აგვისტოს ესერების კონტრ - რევოლიუციონური პარტია ფანი კაპლინის ხელით შეეცადა გაეყვებინა საქმე, რაზედაც ოცნებობდნენ პროლეტარული რევოლუციის ყველა მტრები — მოეკლათ ლენინი.

ეს თავდასხმა მოხდა აბოზჰიჩებუ-ლი სამოქალაქო ომის პირობებში, როცა ჩეხების მიერ სამარის, უფის, ყაზანის და ეკატერინბურგის ადგი-ლის, არხანგელსკში მომხდარი კონტრ - რევოლიუციონური გადატ-რისებების და ჩრდილოეთის ინგლი-სის სანტერვენციო არმიების მიერ

დაკავების შედეგად (იქ მოეწყო ესე რების მთავრობა) თეთრგვარდიელებმა ყველგან თავი წამოაჭყეს და მი-ეცათ იმედი, რომ ჩქარა მოუღებენ ბოლოს საბჭოთა ხილისუფლებას. ყველა თეთრგვარდიელები და ინ-ტერვენტია მთელი ხროვა ოცნებობ-დნენ ლენინის მოკვლაზე იმ იმე-დით, რომ რევოლუციის უდიდესი ბელადის, პროლეტარიატის გამარჯ-ჯვების უდიდესი ორგანიზატორის ფიზიკური განადგურების შემდეგ უფრო ადვილი იქნება რევოლიუ-ციის სისხლში ჩახშობა, „თეთრი ცხენით“ შესვლა მოსკოვში.

ლენინზე მოაწყვეს ნამდვილი ნა-დრობა, და ვინაიდან ლენინს ამ გა-მადგურებელი სამოქალაქო ომის, წლებში ხშირად უხებოდა გამთა-ველა საჯარო მტრებისგან და კრებებ-ზე ფანტოკებსა და ქარხნებში, და ისიც იყო, რომ მის დასაცავად რაიმე განსაკუთრებული ზომები არ იყო მიღებული, ესერებმა მხოლოდ შემ-თხვეობა ვერ მიიყვანეს ბოლომდე თავისი განზრახვა: ის მძიმეთ დაიჭი-რა, მაგრამ მისმა ძლიერმა ორგანი-ზმმა დაძლია ქრილობა და ლენინი დარჩა ცოცხალი, რათა მის მიერ შე-ქმნილ პარტიის სათავეში მყოფს, მთელ მუშათა კლასთან და შრო-მელ გლეხობასთან ერთად დაეცუ-და ვადეარჩინა საბჭოთა ხელისუფ-ლება შინაური კონტრ - რევოლიუ-ციისა და ანტერვენტების იერიშისა-ციისა და ინტერვენტების იერიშისა-სტური მშენებლობისათვის.

დასძლია რა ქრილობა და ვადეა-ტჩნა საფრთხე, ლენინი შეუღდა და უღალავ მუშაობა.

10 სექტემბერს წითელმა არმიამ გაანთავისუფლა ყაზანი და ორი-ღის შემდეგ ლენინმა მიიღო დე-პეშა.

„ქვირფასო ილი! თქვენი სამშო-ბლო ქალაქის აღება — ეს არის პა-სუხი ერთს თქვენს ჭრილობაზე, მე-ორე ქრილობის პასუხი იქნება სა-მარა“.

პროლეტარიატმა შეასრულა თავი-სი სიტყვა — გასწვინდა საბჭოთა ქვეყანა კონტრ - რევოლუციონურ-ი ბანდებისაგან და ინტერვენტა-რისაგან, ლენინის და მისი პარტიის ხელმძღვანელობით შეუღდა სამოქა-ლაქო ომის ჭრილობების მოშუშე-ბას, ქვეყნის აღდგენას ფეფრფლი-დან და ნანგრევებდან.

ლენინის საუკეთესო მოწაფის და თანამებრძოლის ანხ. სტალინის ხე-ლმძღვანელობით საბჭოთა კავშირი მტკიცედ მიდის წინ — სოციალიზ-მის მშენებლობის გზით, ანბორციე-ლებს ლენინის ანდრეძსა და იდეა-ლებს.

ზ ე მ ბ ა

ნაჩიკვი: კოლონ. აბრამი

1. წარსული და აწმყო.

მასოსს, კარაგე მასოსს, ეს იყო თუთ-
სტობორე წლის წინად. ამ სადგურზე მარ-
ბრლოდინ ჩამოსულ მკვარეებს ხელონად
გულჯუდენ ნივთებს: მეტრელები, მუდელურე-
რები და მათი ავანიახიანი.

ოღელი შოაგანი თავის ციპაჟში ეპატი
ფებოდა მკვარეს. ეს ფეტრელები იმდინად
გაიავხედებდნენ იყვენ, რომ სიტყვის უმ-
ბრუნებას არ გაცოდნენ. შინი ნივთები ჰე-
მე გემო იყვნენ; ამ დილითის ძარაზე უმ-
ლა მალა. რა გზა იყო, მკვარეიც თინ
უნდა მიჰყოლოდა ნივთს, რადგან სხვა სმა-
გზავრო საშუალება არ გაჩნდა მას სენა-
ქიდან აფხაზეთის მიმართულებით.

არც ერთი მკვარე არ იყო დარჩენილ-
და უმნიშვნელო, ვინაიდან სენაქიანად
ზეგინებდნენ, ოჩამჩირელებს, სოხუმამდე და-
ბანა სპირად ხედილიდენ გზაზე შეიარა-
ღებულნი ქურბანცილებს, ამ როგორც მანში
იქცეოდნენ ხარბედ გაყარდნილი ყაჩაღები და
გაქურთახავად ძარცვავდნენ ყველას.

ხეობიდა ეს სრულიად უბოლოდ: სადმე
დასცხლებდნენ ადგილებში, ამ ტყის პი-
რაჟ გაულის დრის, შეაჩერებდნენ:

— ამა, ჩამოხაინდიო, — გასთქვა უჩრდი
ლოდინა? ბრძანდა — მოშით შეეკრიბოდნენ
მკვარეებსა უკვე იციდენ რაშუკენ იყო სპე-
ტი და ეტყობოდა, ვინაჟ ფეხს ჩამოვდამ-
ებდნენ ძირს, იწყებდნენ გახანა...

რამდენსამე წუთში გაამაშვებდნენ ყვე-
ლას.

— ებოა შეტრანდიო, — დასკვირვებდა
სივე რომელიმე შეიარაღებულნი და თოფს
ნიკრებდნენ.

ფერყაშული მკვარეებს სიტყვის შეუბ-
რუნებდა ასრულებდნენ ბრძანებს.

— ესოა ისე ახალ გაყარულუთის გასცემ-
დნენ მკვარეს:

— უბან არ მოიხეობ, სოხუმამდე ფეხს
არ შეუყარე, თორემ ვინ შენი ტყავის ბრა-
ლო.

— სოხუმში არ მივდივარ ბნო, ავერ,
ზეგადნი ველო, მოკრიპობდნენ შეტრან-
ბნება სიტყვის მუტელს.

— სულთარია, იარე სოხუმამდე, არასდ
შეგარდე, კრიტი არსად დასძია... ზემე
განსინე! თორემ ვადაძაგებენ...

მეეტლუ გააქარებდა ვაფცქნილ მკვარე-
რებს.

გრეგებოდა ცხენებს მეეტლუ და თან ღან-
მავდა იმ ავანიახებს.

რა ჰქნას მეეტლეს, „პაბოლისან“ ამისა,
მეარამ ორიოდე გროშისათვის იტანს ციპა...
თორემ, ამა რა ხელობაა? უპ, ერთი
თავისი „მეტრე-გარმბინა“ კჟოლოდა წელ-
ზე იმ ერთს მიანე ვაფცხერტდა ტერენ... ნე
ტეჟ იციდნენ მინც ვინ იზიბინა... გულწა-
სლილ მკვარეებს, რომლებიც ეს უსადა გა-
ნაჩიკვიდენ ყოფილსაგან ყველაფრამდე —
უსმინენ მეეტლეს.

— სულთარია ბნო, რა დღესა რა ხელო...
კჟაჟ ყოველივით ამ მოიტანს წყალს...
ინაჟე თუვის ხელოვნობა ვადაფცხერტდა
მთავრად, ტყავის მიახლის შუბლში და თუ
ბნო მეტი დადგეს და უყაროს კაქალო...
ასაშუაგებს ეეტლეს მკვარეებს, თან ცალი
თფალით გასცქერის განიერი სურნარ ნიბდის

ქუღელნი: უნდა დარწმუნდეს სჯერა თუ
აი მკვარეებს მის სიტყვებში.

— მეეტრეები და ეს ჭურბანციები ძმა-
ბურად უმეზობოდნენ ამ გზატკეცილს, ეს
იციდენ მკვარეებს, ეს იციდენ იმ დროინ-
დელ ხელისუფლების წარაშობადგენებმა,
მეგარა — რა მეტეჟ!

(სე ავერბა თივის კალაპობით მიმდინარეობდა — მეეტრეები ერეგებოდნენ ცხენებს,
ყარდნენ ძარცვადენ მკვარეებს, საბოკე-
ლოში მიდიოდა ცხოვეტი გაძარცვთა შესა-
ხება, ყაჩაღები ისეჟ არჩიხიდნენ — მიდიდენ
ახალ საქმეებისაკენ.)
— აჟ იყო სულ ავერ, თუთსმეტრად წლის
წინაჟ.

ახლა სხვა ტრაჟია.

საღვლეოს უკან „სოხუმტრამს“ — ის ანტრო-
პია, კატროპია წინ დანაინ მრავალფეროვანი
აუტობით, შოვრეკით ვადაცდნენ საქმესთან,
არც ერთი მკვარე არ ავლენენ კლასის,
არც ნივთებს ტკატელებს ხელონად. ისინი მო-
ედნენ ნივანება, დგებობენ რაგში საბილა-
რი სალაროვან... მერე იყებდა ავერ, და-
იქებებდა მანქანა და დაიდგება ანდალტივით
ღამებულ გზატკეცილს.

ვერელები და სიხარულით ვივსები.

— რა ცვლილებას, დანადგედილი ეტლუ-
ბნება და დღესებების ნაცვლად ამდინენ ავე-
რს სულ მგელი. ნინს განავლებლობა... სა-
დგირეგოლო მტეჟად და თვალს რი ვეგერენ,
ზავიდებდა 1910 ხელო, სენაქ-ზუგადინი
ახაზე გამოჩნდა ეტიად-ერთი სამკვარეო
ავტო. ის ეცუთხობდა დიდაც კერის პირებს.
ოიოლოდ ეტიად დაქარდა ავერ და გზაზე...
მერე გაქარა, არავს უნახება... ამოხდებდა
— მეეტრეებმა პირი შეტყარს, შეიჭმულა
მუტყყეს ავერს და მოინელეს.

სოხუმში ხალხა მეეტლეს. თუ ვინმე,
ან რაჟე ათიჯაღუნუნეს და მინაში ამოი-
დნენ, არ გაძარბებენ.

— მანქანი ხანა — აჟა, მოსულა „ამო“,
„დორიდი“... ასაგზოთა საავტომობილო ქარ
ხეობთ კონვეიერებთან ჩამოსვლისათვის
ეტიად გათმუწევიან, რომ შენი იძიონ, წი-
ნაპირს მავარებდა „სისხელი იღონ“... ახლა
ამა მოინელეს მეეტლეს, მეეტლესეებთან
და მათი ავსოვბა — რათა თუთიონ აბარენ
შემდგნ მხოლოდ, შემდგნ მომუშაურ მკვარე-
რებს, სენაქიანად ზეგადილდნენ, ოჩამჩირე-
ლებს, სოხუმამდე, ახალ ათიანდენ, გულწა-
სლილად, პაბოლისან, ღრუბლებს, ნიადრებო-
სა და შემდგენ თეთრად გადაშლილ ეტყარე-
ცს ქვეშ.

2. გავრცელები ძალაში

თითქმის ისეჟ უკუნინდელი ამბები.

— სენაქი პაბოთა სამაზრო ქალაქი იყო. უმ-
თავრესად მის შინებთან, ხსიაჟე დღემდე —
ერთი მეორეჟე ჩაჩაზმელი. აქა-იჟ მოსჩინ-
და მხოლოდ თითო-ორიოდე სისხელი.

ქუბრები ოღრო-ჩოლო, ტაბოთისა და
ტლამაოთი სავსე, სავსე მუშად დაჩრადებულ-
დნენ მოშოლელ კლავდინი ატლები. ვაფც-
ხემბით ისმდა მეეტრეების მოსმეტრეებელი
მოთხოვნები ძისათვის:

— ნოკალაქები, ბუჯეთი, ძეგლო-სენაქი,
ხობი, ზეგადილი.

— იმ ქალაქს ფოთის ხაზზე რკინის გზის
სადგურები ჰქონდა, რომელიც მხოლოდ

მეტრეებლების დრის გამოცხლებდებოდა.
გასცლებდებოდა მატარებელი დისკოა თუ
არა, სადგური ისეჟ სირქეში ჩაჯდებოდა
ყრუ ლეზოში სოვებდნენ მოსასმეტრე-
ბნი — სადღურის უფროსიდან დაწყებულ
მეტრეებამდე.

ნინადადებდა ძილენხიზობდა მხოლოდ
ზორაგე ტელეგრაფისტი. ის ყვინადა
აპარატთან და, რომ არ ჩამოსწებდა უსა-
ქმობის გამო, ხან ჭალადინს ქობინაში
ჩამდგარ სადღურს ეძახდა მთელი ხნით,
ხან კიდევ საბჭურის სადღურის რომე-
ლომე თანამშრომელ ჭალს ეცხლებდებოდა,
და ისედაც საქმავზე მეტად აწყვეტილი ულ
ვაშლს დაიფრენენ იწყებდა.

გარეთ ისეჟ დედაზურებდენ მოშოლი-
ეტლები და კოჟოჟე წამოსცხული მე-
ტრელები ჩეგულბრეიად გაქარებდნენ:
ნოკალაქები, ბუჯეთი, ძეგლო-სენაქი, ხო-
ბი, ზეგადილი.

ძველი დროში ამ ქალაქში შესანიშნავი
მისი რამ იყო: ქალაქის შუა გულში ამარ-
თოლი გელათის თოლით ქვით ნაგები სო-
ბორო, ხეცოვანი ზოზორე და ქალაქის გარ-
ედა, კლდენე ამართლო ძეგლის-ძეგლი
დღეთა და მათია მონასტერი, მონობის ეს
სამი ძეგლი „ამუნდინი“ ამ ქალაქს.

— ესოა არც სობოზია, არც ხეცოვანი ღო-
ხორე და, არც მონასტერი მომსახურება...
ყველაფერი ეს წარსულს გადაეცა, წარ-
სულია და დანერწყებს მტკერი წყარია
შეგლავრება.

— იმ სადგურ წინად სობორო იდგა, ახლა
სადაც მონადა ვაშენებდნენ, მქუბნი მონ-
კიწყულითა თარიჩი ჩაქოთ, ამპქი ანა-
თესს სოხუმენში მონასტერი თეთრი ქალაქის
ძეგლსა და ახალ ჭურებს, სახლებს, კოჟო-
ბარბულ საგვარეებს, თუ სადღესწოლო და
წესებულებებს. ამპქი ეტყარის აწევის ქა-
ლასი ყველა საწარმოებას და მობრობას
წისქალაქს.

ქალაქი გაზრდილა, აღმოსავლეთით, და-
სავლეთით, ჩრდილოეთით, სამხრეთით.
ყველაზე, ყველაფერს ტყეგა მჭურუნე-
ლი ხელო, სხვალად, სინორგან... სიმკვირე-
ბი — მოსჩინს ყველაფერში.

ჩვენ ისეჟ ოჩემბრის მატარებელში
პარია.

— იწყება დალაპარაკი. ამ ადგილას, ქალაქის
ამ უბანში პარამდინე წლის წინად მოიქდა...
ის იყო. აჟ იდგა ხაზით, იდგენ ხარბლებს
ნის დრუტინა ღორბები, ამ სამხრეთაფხი-
ლიდონის სხედლსხეჟ კუთხიდან ჩამოსვლი
მეტრეები. ისინი გამოხსნიდნენ ხარებს, ამ
კამებებს, ძირს ვაფცხდენ ნიბდებს, დათო-
ვდენ ციკლს, ორგელე შემოუსტენობდენ
და გამბედილი ღლითონი მღორებენ ჩეგლს.

— ესოა აჟ მოედინი არ ორის. ის დაიფრენ-
და „შავსებოთი, ნე-ტყის სააღმშენებლო
მასალით, ორინის, თუჯის, ფოლიად მანქა-
ნებების ნაწილებით. ესეჟავტობობით, ლიან-
დაგის ნაქმებზე აქა-იჟ შეყვინებელი ატე-
ბულშეები“ — სადაზავრო, საბაჟო და ღია
ბაჭინიანი ჩოინდობდნენ. ორგელე ყრია ცო-
რიგოლი ხის ცარბების ნაწილები. აქა-იჟ
მუშაობდენ გულჯუდელდნენ. გაიამს თუზარ-
ზარი ფოლიადის ურობის ადგილები, გიხე-
რებულ რკინაზე ყოველი დარტყმა ირგე-
ლიჟ ჰმანტავს ნაკეტესლებს...

მეტი აქვე მითითეს აშენდა საერთო სკო-
ლებელი ბინები, აბანო, კომპერატორული
კაბო და სხვ.

ყო ერთი მოიჯარადრე, არც ერთი კე-
რი პირი არ ჩაღრვიდა პარტიასა და ბე-
რეულელებს ამ საქმეში,
ადრე მუშებზე, ურჯამადენ რჩინას ნი-
ქს მიწეში, ამოკონდათ ის საენანხებე-
ას სიმაღლებზე. ჰაპოში იდგა ფედაწო-
რქანასკავატორი და ისიც ფედალი
ჩამს ამოკრავდა ხან ხის კუნძებს ხან ში-
ქს, მაღალტყევე ამ კაბოში სი ფოლადს
ანა და წინ იყავდა საენანხებეები და-
ნა.

დამა დლით-დღე იზრდებოდა—ვადა-
ლოდა: ყანებით, ეზოებით, ბოსტნებით,

სადეკორებით და შეესარბობდა შავი ზღვი-
სებზე.

სოჯიბეცის მისი კალიდან დაწყებულ
კიდრე სანაპირიმდე საუფუნოებით დამ-
დგარ ჰაპოზე ვადეწოლია დასრულეწი-
ლი დამა, სიმბრითი რიონის ნაპირები
საენ ვადეწოლია ჰაპობი და კონეი თანის-
თონ შრება. ამ ადგილებში ჩნდებიან შო-
სახლებები, ახალი ეზოები, ახალი ყანები,
საპოლები და საბჭოთა მამულები, ამ ხა-
რობს ყუფილგარი მცენარე ვარდა ნაწიე-
ვაგისა. დლიური მიწა ორას ფედაში სი-
მინდს იძლევა. ასეთი სოჯიბე და უხვი
ქებური ნიადაგი.

ვაესქები ამ სანახაობა და გული სიხა-
რულით მესეცა... რამდენი ნიადაგები,

წავალიდობა მინახას ამ ჩინს ბაქშიბაში
რამდენჯერ ფეხში დამწოლია ეს ვალეგის
ჰაპო—დაფარული ტყით, ეკალარადობის
ლაკაშებითა და ვამეწოების ვამეწო-
ლა ყუფილი...

იცალანდ რიონი, სხვა დროა ესლა. სხვა
სახლი სოკიდა და ჩენი ქვერის ვეწო-
ფიულ მდგომარეობასაც კი აცვლიან გოშ-
ნდელი უბირი, სოფლის ბებები.

კოლხეთის ცახე ვეკადა თეთრი ორუ-
ლები, ისინი მიმადანტულიდენ ირ-
ველები, ისინი ჰვედენ ოდენაც ძინს ვა-
დენს ჰაპოებს, რომლებიც აუფრინა აქ-
ედ ამ შოინა დიდების ელვარებას,

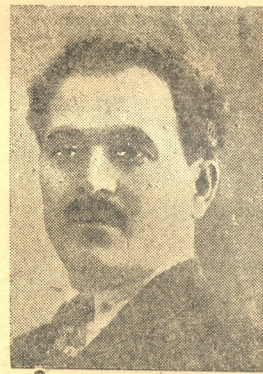
1933 წ. იენისი,

პ რ ო შ. ს ი მ ო ნ ს უ ნ დ ა ქ ე

ბიოგრაფიული ცნობები

ამ. სიმონ ხუნდაძე დაიბადა 1895
წელს სოფ. კალაგონში (ყოფ. ოსტ-
რეთის მაზრა). პირველ დაწყებით
განათლებლად მიიღო სოფლის სკოლაში.
სასოფლო სკოლის დამთავრე-
ბის შემდეგ ამ. სიმონი შეყვით ქუ-
თაისის ქართულ სემინარიაში, აქ იგი
საკოლო კურსის გავლის გარდა,
წავაგებ თვითგანვითარებას, მაცალი-
ნებობს, სალიტერატურო წერებში,
ქებურად მუშაობს მოწაფეთა არა-
დგალურ ჯგუფებში და ს. 1914
წელს გიმნაზიის წარმატებით დამ-
თავრების შემდეგ, ამ. სიმონი მი-
ეგრეზაერება მოსკოვს და შედის მოს-
კოვის უნივერსიტეტის იურიდიულ
ფაკულტეტზე. 1917 წლის რევოლუ-
ციამ, მას მე-3 კურსზე მოსწრო,
იგი აწებებს უნივერსიტეტს თავს და
მომეგზავრება საქართველოში. სო-
ციალისტ - ფედერალისტთა პარტი-
აში მომხდარ განხეთქილების შემ-
დეგ ის ეახრობა მემარცხენე მიმდ-
ნაობებას, ხოლო 1921 წლიდან —
საქართველოში საბჭოთა ხელისუფ-
ლების დასაყარების დლიდან იგი მე-
თათურობს ჰემარცხენე სოც.-ფედერ-
ალისტთა პარტიას და რედაქტორობს
ამ პარტიის ცენტრალური ორგანოს
„ტრიბუნა“-ს, ამავე წელს მას ირჩე-
ვენს პიროველი მოწვევის ცენტრალ-
ური აღმასრულებელ კომიტეტის
წევრად. მემარცხენე სოც. ფედერ-
ალისტთა პარტიის ლიკვიდაციის შემ-
დეგ იგი შედის კომუნისტურ პარტი-
აში, ხდება გაზეთ „კომუნისტი“-ს
მუშავე თანამშრომლად.

მე-19 სექ. საქართველოს საზოგადო-
ლებრივი აზროვნების განვითარე-
ბის შესწავლას და საკვლევა-ძიებო-
მუშაობას ამ დარგში, იგი აგრეთვე
დღიდას საარქივო მასალას, აღა-
გებს და სისტემატიზაციაში მოკავს
იგი. ამავე ხანებში ამ. სიმონ ხუნ-
დაძე რედაქტორობს ჟურნალ „ქარ-
თულ მშენებლობა“-ს და მონაწილე-
ობს თითქმის ყველა საბჭოთა პერი-
ოდულ გამოცემებში.
პოლიტიკურ ლიტერატურის სე-
რიიდან ამ. სიმონის კალამს ეკუთ-

ნის შრომები „იმპერიალიზმის შესა-
ხებზე“, „პირველი ინტერნაციონალის
ისტორია“ და სხვ. საქ. საზოგადო-
ებრივი აზროვნების განვითარების
ისტორიიდან „სოციალიზმის ისტო-
რია საქართველოში“—ორ ტომად,
„ქართული ინტელიგენციის პროფი-
ლი“ და სხვ.

ამ. სიმონის რედაქტორობით
კომენტარებით გამოცემულია შემ-
დეგი ქართული გამოცემულია: გ. წე-
რეთელ—ორ ტომად, ეგნ. ნინოზ-
ვილი—ორ ტომად, ნ. ნიკოლაძე—
ორ ტომად, დიმი. ყიფიანი მეშუარე-
ბი. ამ. სიმონს დარჩა აგრეთვე დი-
მუშევეწებელი მონოგრაფიები გი-
მეტრი ყიფიანზე, ივანე მაჩაბელზე,
აკაკი წერეთელზე, ქართულ უახ-
ლეს მწერლობაზე.

უკანასკნელად ამ. სიმონ ხუნდა-
ძეს ეკირა სახ. უნივერსიტეტის პე-
დაგოგური ფაკულტეტის დეკანის
თანამდებობა და მისი ხელმძღვანე-
ლობით ლიტერატურაობცოდნებობა
ში მუშაობდა ახალაზრდა მეტრე-
ბითა ჯგუფი. ამ. სიმონი იყო მარ-
ქსიზმ - ლენინიზმის ინსტიტუტის აქ-
ტიური თანამშრომელი, საქ. მწერალ-
თა კავშირის საბჭოს და მრავალ
სხვა კულტურულ სამეცნიერო ორ-
განიზაციის წევრი.

ჯანღონით საესე ახალაზრდა მე-
ცნიერი და მწერალი ამ. სიმონ
ხუნდაძე გარდაიცვალა სრულიად
მოულოდნელად ტვენში სისხლის ჩა-
ქვევისაგან სკლეროზის წიადაგზე.

ამ. სიმონი დასაფლავებულია
ტფილისში, ვერის ახალ სასაფლა-
ოზე.

კომბაინები შირაქის ველზე

ნარჩევით: **გ. ლეჟნევი**

თენდება.

პაერში სინეტის სუნი ტრიალებს და ეს სუნი უფროდებდა ყანებიდან მონაბერ დამწიფებულ თავთავის სუნს... ბალახზე მარგალიტივით ბრწყინვალეებს დილის წამი. შირაქის შეურთებობას ისევე ჰძინავს... მყუდროებას არღვევს ელექტრონის საღვთის გავრქმელებული ხმაურობა.

თუმცა სუსტათ მაგრამ მინც გზე დავე, თუ როგორ ღელავს ღამის გრილ ნიაზე დამძიმებული თავთავი.

საბჭოთა მეურნეობა იღვიძებს, ავტო მანქანებმა ასტეხეს შირვეული ძახილი. ამოძრავდენ ადამიანები და მანქანებიც აამოძრავეს.

წინორზე (კახეთი) — სახელმწიფოსთვის პუნიის ჩაპარების დროს ჩამოსული კოლმეურნეების რიგის მძღოლი ნენი კიხუბლიძემ გაზეგებებს და სხვა საკოლმეურნეო ლობერატურას

ბარაქიანი ყანები თითქოს ილიმებიან და მადლობას იხდიან... ისევე ქანობენ და ერთი მეორეს აწყულებიან. ღღეს კომბაინების საცდელი მუშაობას უნდა დავეჭროდ.

ზოთმეტე წუთის შემდეგ მანქანა მიგაქაქოლებდა მინდორში. ვიწრო გზაზე მტკერი ვაბმულ თოკით მოგვდევდა... ჩვენ უკვე მეორე ბრიგადაში ვართ... ბრიგადები საბჭ. მეურნეობაში ძირითად საწარმოო ორგანოთ ითვლება. თვითველ ბრიგადებზე მიმდარებულია მანქანა-იარაღების საქაო რაოდენობა, მუშა-ხელი, ვაშევი, ცოცხალი ძალა და მიცემული აქვს მტკიცე გვეგა ელდების განსაზღვრით, მეორე ბრი-

გადა ერთ-ერთი მძღავრი ბრიგადა... მან უნდა 12 ღღემი აიღოს პური და ქერი 1514 ჰექტარზე... მეორე ბრიგადაში ათი კომბაინია.

კომბაინერები სწმენდავენ მანქანებს და სამუშაოდ ამზადებენ ტრაქტორისტები ბენზინს უმატებენ ტრაქტორს, ბრიგადირი კი ჩვენ გვესალუბრება.

ჩვენს ბრიგადაში გარდა კომბაინების გვაქვს: 5 სამეული, 1 პალეწი, 4 ლავტი, 12 ტრაქტორი და 4 ავტო, 150 მუშა-ხელი.

მინდორს ალმური ასდის. თითქოს ცეცხლი გასრეზოდეს ყანებ.

ღღის 12 საათი... ყველა რაღაცას ელის ირგვლივ სამარისებური სიჩუმეს მხოლოდ ყანის შირალი არღვევს.

უკვე ბრიგადირმა ხელი მალა აწია. ზისმა სასტენის გრძელი ხმა თითქოს ცა ჩამოქცეულიყო, ახმაურდა 10 კომბაინი. ეს უჩვეულო გრვეინვა მისქდა მახლობელ მთებს და ნიავმა გაიტაცა საღდაც... თითქოს უძირო ზღვაში ჩაძირულიყოს ისე დაიკარგა ამ უშველებელ ველზე... ბრუნავს პრობლემა... ბრუნავს კომბაინის თვითველი ნაწილი და ყველა დაქმული ვუცქრით ამ იშვიათ სანახაობას.

ბრიგადირმა ერთხელ კიდევ ასწია ხელი და ყურში თითქოს მოჭრილი თავთავის კენესა მოგვეცხმა. დაახ, ეს ნამდვილათ კენესა იყო. თვალს ვეღარ ასწრებთ ისე მიეჭენება კომბაინის შიგნით თავთავი და მტკერის ნამჯასთან ერთად ისერის განზე.

ბრიველათ გაივსო № 17 კომბაინი ბუნჯერი (ხორბლის ჩასაყრილი) თვითველი ჩვენთანავე თვალყურს ვადევნებთ თუ რა მოხდება შემდგომ...

ფერიალდა წითელი დროშა. — ეს დახმარების ნიშნია... ბუნჯერი გაივსო, — გვიხსნის ბრიგადირი და ნერვიულბოა რადან ავტო ივლიანებს.

განზე მტკერი გამოჩნდა და დრო შაც დაეშვა. ავტო კომბაინთან გაჩერდა. მესაქემ წყნარით ვალაწი

ბურაოს ბერკეტი და მილოდან მოსკლა ოქროს ფერი ხორბალი. შადრევაწივით ისერის ხორბლის კომბაინის მილი და უმაღ იესება ავტო...

№ 17-ს მსდევს № 4—6... ასე ვანუწეველივ ფრიადობს პაერში წინაღული დროშა სანამ არ დაიკლებს ყველა ბუნჯერი. მუშაობენ აღმოსცხელები... მონაგარიშვეები — ახლერთი კილოგრამი აურიცხავი მარცვალი ბელისკენ. რამდენიმე საათია სემდგ ბრიგადირი გვაცნობს, რომ კომბაინდგმა აიღეს პური 87,2 ჰექტარზე 705 ცენტნერის რაოდენობით. გათვალ იერებთ მომეილ ყანს, არ გვაქცაყოფილებს... ალაგალავ თავთვე; ნახებრათაა მოჭრილი...

— ეს დაღვევრობის ბრალი, კომბაინერმა ალბათ ვერ მიაქცეუტარაღება — მუშაობის პროცესში გამოსწორდება.

ლაპარაკობს ბრიგადირი და მალე დაგვარწმუნა, რომ დაწავიჯება აიკლებს ადვილად შეიძლოდა. დაწავიჯების წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში ჩვენს ბრიგადას ერთი პრაქტიკული წინადადება აქვს. რომელიც მალე ყველა კომბაინებზე იქნება დატანილი.

ჩაერთა ლაპარაკში ბრიგადის წევრი, რომელსაც ხელში გრძელი ჯოხი ეჭირა და ოფლში იწურებოდა.

— წინადადება ჩემს მიერ იქნა შეტანილი. საჭირო იყო კომბაინის ხუდერის ღერზე დაგვემარება ფინურის ყუთი, ახ ტრამპია, რომ მინიმუმამდე შეგვემცირებია დაწავიჯები. — შარილოც ამხანავ ქელიძის წინადადება პირველათ ჩვენ ვანვა ხორციელბო... ხედღის მიგვაგრეთ ფანერის ყუთი და ცდამ გვიჩვენა, რომ ყოველ 70 ფუთ მომეილ ხორბალზე აგროვებს დაახლოვებით 22 გირანქა ხორბალს.

დაბალბოა ბრიგადირმა და ქელიძის მას მხარზე ხელი დაქარა მოწონების ნიშნად.

მეორე ხის წესვენება და წყლის მარავის აღების შემდეგ კომბაინები ისევე შეტყუდენ თავთავების ზღვაში.

ახალი დროის მეზრამოლი ლექსი

იქცის: ალიო ადაშია

ის უბოროლო მოვდა, დაჯდა
როგორც პოეტი, როგორც გეოსანი;
მას ისევ მოცა ძველი ფარავნი,
არ სწებდა როგორც მანდილოსანი.

დაუარავთო, რისხვა და რისხვა
ვინც ვულვადებით ბრძოლაზე არ თქვას...
ლექსი არ არის უპირი მიწა,
რომ გუთონულის ძაღამ გადახნას...

რწამონ, როცა თითონვე გვეხმის,
თითონვე ვხედავთ წინდაჭერას ლექსის, —
ქარანაა წარდა მებრძოლი ლექსი
და მებრძოლ ლექსმა ცხოვრება ქარხნის..

ლექსი — არა თითონ დაწინაობი
დამორჩილება თუ ვეღარ შესძლო
ლექსებმა მორწყვის ველი სამგორის,
არ თქმულა ლექსი სამგორის ველზე.

პოეტმა გვიჩა შარშანწინ მომკლი,
გუშოწინ შეხვდა, იყვარა გომამა—
პოეტმა ლექსში დედი შემოიკლია
მე ვსულდგულობ და ცხოვრება მინდა...

ქვეყანა ითხოვს ბრძოლას და გარჯას
და ლექსსაც მეთი შრომა უნდება,—
რომ ლექსი ფორმალზე დადგეს დარაჯად,
ლექსი იმდერნ ხლამურება.

შენ გვიჩი ხარ და ციხე მანდრულს
სურთ ღირითული იმდერონ შენზე—
დაიცა, მოკვდა.
დაცა მოკვდა—
იმ სასიკვდილო გადასარბენზე..

ამაღლებულხარ გვიჩო და ერთხელ
და განა ერთხელ
გვძლიე და ვებანჯე—
ლექსებში უპილ ნაოქამი შენზე
დაბეჭდილან და
გულმკერდზე დაჯდენ!

და იყავ ჩრდილ ქვეშ,
მხოლოდ განა შენ
ლექსებში მხოლოდ განა შენ ბტანჯა...
შოიღმა ანგრებს, გადააშენებს
ახლა—ლექსი და მოდგმა აჯანუდა:

პოეტი ხარ და სმელრა გინდა?
იმდერე როგორ სკდება ქანები,
შთების მანდრულს რო ჩაფერინდა
ეს კოლონები და ბრიგადები!

იმდეროს, სტევის
მებრძოლმა ლექსმა,
იმდეროს ლექსმა ჩვენზე ვარჯა:
საზღვრების შიგნით ჩვენ ვართ და ეხლა
თითონვე ვეგვიართ საზღვრის დარაჯად—

წამიოზარდენ, ერთმანეთს შეხვდენ
საპირდაპირი
ფრო და კლასები,
ეს ბრძოლის ფრონტი —
მასებმა შექმნეს,
ეს ბრძოლის ფრონტი —
არის მასებო!

გადაკეთეს ქვეყნის შარა-გზა
და შეენ უმდერე ბრძოლას და ჩვენ ფროს,
ლექსის მიღწევა—
იგრძნოს დაზგამ და,
დაზგის მიღწევა—
ლექსმა გვიჩვენოს!

გვიჩვე გავგადა დროებმა ჩვენმა
ანგრე კლდეებს და ხმა აღის ცაზემ—
ენტლზაზში —
გვიჩვენოს ლექსმა
სსხლიც; დაღერილი გამარჯვებამდე!

ქვეყანა ითხოვს ბრძოლას და გარჯას
და ლექსსაც მეთი შრომა უნდება,—
რომ ლექსი—
ფრონტზე დადგეს დარაჯად,
ლექსი —
იმდერონ საღამურებმა.

იღვიპებენ ვითები

მოთხრობა: ე. აკოლუმორაშვილი

ამხავი გაეარდა ჭობულეთის:
„საერთო შრომა“ ხენს შესდგომია, ია-
რლი ბაგლდებდა აქეთ, დახმარება დასრულებ-
და, ოცდაათ პეტტარს ასი კაცი ძოლის
მუშევრა, ოცდაათი რას უზავს. მათ გაი-
გეს ისიც, რომ ბირჯაში ეხმარებოდნენ ბა-
ნებელი და რომ „საერთო შრომებელი“
ენებოდაში შეუდგენ საქვს.

ამხავი გაეარდა კობულეთის, რომ კოლექ-
ტივებს დახმარება უსაჩივროდა და მარ-
თლაც კომპაგირის სამაზრო კომიტეტში
გადაწყვიტეს მუშაობა მოაწყონ, ყველა
კომპაგირული დახმარებულად წამოვიდეს.

შენივდ ალი დიდი ხანია ელვლება მახრი-
და ჩაის თესლს, დიდ ხანია რაც ხენს
შეუდგენ, მალე სათესლ თესლი დასჭირ-
დათი, მაგრამ ჯერაც არ უზგანხიან,
ჯერაც არ მოუღია.

კოლექტივის წოგვიერი წევრებში მოთქა-
მოთქა ამოიბრძ:

- ეტება ტყვილი ეხნათ?!
- თესლი რომ არ გამოგვეგზავნონ რა-
ცა ექნათ, არც ჩვენ შეგვიცენია რაიმე
თესლული!
- ბრძნვი მაინც დავეციეს, ან ლობივი,
ქალბაღნის სარჩენს მაინც მივიღებუთ.

ამ მოთქა-მოთქას პროვოკაციაც დაემი-
ტა ზედ: „ჩაის თესლი მთლად გადაშენდა,
ცუდათ მოუღიათ და გაუთქუბულა“.

კოლექტივის წევრია ნაწილს იმედო
ვაუტრულდა. ისინი უფულოთ და ყურებშია-
მეგებელი მოწმობდნენ, ეგონათ მათ მკლავი
ამაღლ ნანება, ამოღლ ებრძოდა მრავლი
იწლებს განმავლობაში დაუხნავ, გაუ-
ტრნავ მიწას.

სჯეროდა მხოლოდ მემედ ალის, სჯერო-
და ჰესლის, მურადს, სულეიმანს, იცოდენ
მათ, რომ თესლს აუცილებლად გამოგზავ-
ნიდნენ, და რომ არ გამოგზავნონ კიდევ,
ისინი იბრძობდნენ თესლისათვის, საკოთხს
სამაზრო კომიტეტში დასდგინდ, საოლქში
გადაიტრნენ, მიმართდნენ ცუცავსა და მამა-
ციფებს, კი გაზრამულანდნენ, გამაზამკარავე-
ბნ მათ, ვინც კოლექტივით თესდა ხელს
უშლს.

შემოდ ალი ფიქრობდა რომ გაზაღებული
ყველაათვის ერთხანია არ არის, რომ ზო-
გი მხოლოდ მშობი, სიბიბით და ყვეფილე-
ნი სტყებდა, ზოგი კიდევ შრომითა და
მუშაობით, ფიქრობდა მემედ ალი, რომ მის
კოლექტივისათვის, ეს გაზაღებული, ზულ-
მევიტერი გაზაღებულია, რომ მიწის გე-
-

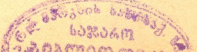
ლოგური თვისებების გამოყენებისათვის
აგრონომიული მუშაობის გაზაღებული,
სწორედ ამიტომ მემედ ალი ულმობელი
იქნება ყველა მათ წინააღმდეგ, ვინც ამ
ბრძოლებში აშკარა თუ ფარულ წინააღ-
მდეობას გაუწევს, წინააღმდეგობას კი
მხოლოდ ისინი გაუწევს, რომლებიც გა-
ზაღებულში ხედავდნ მხოლოდ ამყენებ-
ულ ბაჩა-ბაღებს, მზის ბრწყინვალეობით
და სიბიბით მოფენილ ცარ-ყავივლებს და
ფორცელთა უზრუნველ ტყვიას.

სჯეროდათ მათ დაწყებული საკმის წარ-
მებით შეყვანა და მუშაობის დროს სიმ-
ხნე და სიხალისე უშეკონდათ.

როდესაც ჩაის დასათესათ დაქანებულ
ფარვლებზე ტრანქტებს სიხორდენ, მათ
თავი ბრძოლაში ეცობათ, წარმოადგენილ
ჭკობდათ კლასური მტრების საწინააღმდე-
გა საწინების თხობა.

ერთ რიგარეზე, როდესაც სოფელია იმ
ის ათა გაიღვიბა რომ მუშაობას შესდგო-
მელა, შრომიდან ოდნავ გამაგონი ხმით სი-
მობრა მოსდა.

სწორედ ამ დროს მოდიოდნ სახანებო-
სავე საერთო შრომებელიც. მოამტებდნ
გიღვიბა ან მურგმა ზოხუნით და ხან-
ტათ, იცონდნენ ლაყურებში გადმომსადარ

თავსებრიდენ საერთო ერთმოდის სტრუქტურადად, აუქტიურბოლად, სიმბერა თქვიანად გაიზარდა.

ერთი ჰაერის აბობდა, როგორც მოკლე ზარის წარმოად და ეს სიმბერა დღისათვის უტენობი და ვერ გარეგობია იმდენობა ბარხე, თითქმის წყებობა აღსებობა და ყურდებობა, მაგრამ ბევრე არა ახალ-ახალი ტალღები გახსნავეტლები დიდობდა.

მალე სიტყვებზე გაიკავა:

„მდებარე ვაშეში აქარაშია, ჩემი გოგო გადამიშვარა ფანჯარაშია, გული მიღლებას როგორც უფლაშია, კოლექტივი დაწყობიდა აქარაშია.

ეს სიტყვები გასმა როგორც სიზარტლი და აღტაცების ხმა, სიმღერისა და ხმობისაგან მომწოდებელი.

კოლექტივების სერულში ერთბაშად აღიზიანდა, სხე გატურქუნიხდა. ღიმილი გდადართა ტუჩებზე, თვალებზე.

მემდეგ აღიშინებოდა ძალი იტრინი სხეულით, კრულლის სიმბე მიიძინავდა გატურა. ცოტა ხანს გატურდებოდა იდეგა თვალ და გულმამათეოებელი თვებმის მიგვარა და ფიქრებში შეიკარეს, ბევრდხე მდგომ სულიმის მხარის ხელი ჩასტყდა და ატლებით წაიბრძობა.

— სულკვიტ, ისინი ჩვენთან მოდიან, გახვეულ კომპაგნიტობა, ბელქი თესენ თოგობაშიც?

სულიმისა აქტიურბული მოძრაობით აყვდა მის მუცელს და გაპოვდა თქვიანად, სადაც უშვე უსწორბასყოფობა, მაგრამ მიიჭ დაწყობილი რაგობით მოპაპოვებულად სკანდინავია, გახვეულ უმოძრაო სახით და დაბალი ხმით უპასუხა.

— გიჟთან მოულოდინო თუ არა ჩვენთან? კომპაგნიტობები კულაგებს ხომ არ ესტუმრებიან. კარგია, მემდეგ აღიზიან თუკიერთი ვიდრე გვიან არ არის, თვარა ბევრს გულა უტყვებობა. მე კი არა, არ ბებონის ჩვენ ფიქრებს ვაძლავებდებ, მე მესთან ერთად ერთიკი რომ დაჯერებ გული მიანც მთალი მეტყება.—ლაბარაკობდა სულენიანი დაბალი და მოწყენილი ხმით. ის იხდებოდა პირდაპირ, თითქმის არც რამეს ხედავდა, არც ეცისტეს. თვალები ჰკონდა გაუხილად, მაგონ წლიანობა.

— სულიმინ, შენ ხმას ვერ ვცნობობობ, დარბობანი ხარ?—მუხარბული მემდეგ აღიზიანობდა და განკვიდრბობი შეცვითხა. სულიმისა ფიქრი დაიცავდა პასუხისათვის, მაგრამ მას მაშინ ხმა არ ამოუღლია. ისე მემდეგ აღიშინებდა:

— კოლექტივსა თუ გამოცეკვალა. შენგნით მიიჭ მუცელს, იქნებ არ მოგწონს ეს ყველთება მაშინ რომ შეგაწყუბა?

— არა, მემდეგ აღი, სულ სხვა არის, კოლექტივი მინდა ჩემი იუჯანი იყოს, მაგრამ ვერ არ ვაბობი. ზემ კერბობან რომ თვარა მიქვს, ვერ-ვერბობი იმას ვყვები მგონად ჩაქობილი. ისიც ვერ ვხვდებ იუჯანია. ნეტან ბევრ რამეს მოითხოვს, შეც მიგონა.

— შენ?— არ მესმის?..

— აი, მე რომ მინდა კოლექტივი გული და ძალი შევიღლიო, იქ იუჯანის, იქ სულ სხვაა, ის, ხო... არა ვერ დაამთავრა, თითქმის თვითმოდინ დაიბნა და ენაც იტრია. ერთი კი ახვდა მემდეგ აღი. მემდეგ აღიხვე

რალე უნდადა ეთქვა მაგრამ სულიმისმა ჩემსადაც კოლოთი წაიბრძობდა?

— არის, მემდეგ აღი, რალეც არის.. და ამ სიტყვებთან, ერთად ჩამდგინებ ნაბიჯით წინ წასწრაფობ.

მას არ შეეძლო გულწრფელი ლაბარაკი, ფიქრობდა ბუღლი: „რა ტრიადა ყველაფრის თვარა რომ ვერ ხერხდება“. ბოლდა, როგორც გულში მისი ხერხდება და მის ტერეს, ძალიანად, შეტულს, გრძობდა, რომ ეთქვა უსათუოდ სულსებურბებობა. თავსაფლად ამისიხილებოდა. თვალმინ ცდებდა ზიერ იდე წლის თვებობი, რომერსად იდე წლის მოზა და სივარული შეიღლია და დღეს კი, რალეც წინააღმდეგობით ამხილებდა მასა და თვის შორის.

გამჩინდა აღმდგირი დროსა, თქრის-ფრად წაურბული ამოებოთ. მემდეგ სიმღერა ამ სიტყვებით:

„კოლექტივი იარსებებს აქარაში!.. და შეუბრძოლი იტრინა.

— ჰუსინი მივებებ.—გადასახმა მემდეგ აღიშინებდა, რომელიც თითქმის ყველაზე წინ წასულიყო.

შეტრიალდა ჰუსინი, გამოხვდა მემდეგ აღი და იმავ ხმის სიმღერით გამოხვებოდა:

— კომპაგნიტობის სახელით?

— კომპაგნიტობის კი არა, კოლექტივის. ჰუსინის სიტყვამ და გამოხვითი ვაშა ძალიანა მისაღწემა ამისწრაფა.

ყველაზე მოსულების ირაველი შემობრძობინ.

— საღამო ხოშნი! ხომ შიციან!—ხელი გატურდა მემდეგ აღიშინებდა კომპაგნიტობა მოთის მდგარ ქალს.

ხელი ჩამოართვის.

— როგორ არა, ხაზაში ხართ.—უპასუხა ქალმა.

— თქვენ როდისთვის? დანაწი თუ?..

— აი, მე აღმასკომინან?

— აღმელი რას შერება?

— აბდული?.. ზოო, აბდული მემწავლა. ჰელები სახეობა. არა ხეხავდა, იმას ხომ თქვა ბუქერი აქვს. ვახავხელი არ არის? ყველა თუხობია.

ხოშნიანი ილექვა ეცესლსფრად აფხვრად დასხე. აბდულის ხსენებამ შეშფობო. ეს აღეწული სახე გარკვევით მოჩხადა. გარკვევით უფრო იმბობ, რომ ხოშნიანს ჩაწიო არ ეტრია. თეთრ პირისაზეც ხომ ადვილად გადირბენს ეცესლის აღი. მს გვირ დაჭარბავს ისეთი მავი გადაწყენილი წარბებზე კი, როგორის ხოშნიანს აქვს. ვერ ჩააქვს ამ აღს, ისეთი ვარდის ფერი ტუჩებს ღმილი, ხოშნიანს, რომ შეუძლია მოიპაყროს ვერ დაჭარბავს მისი შავი, ხშირა თმა ჩაიშლილი, უქან გადავარკობილი.

— ქალთა კომიტეტმა თქვენს სოფლებზე მომამგებრა ქალთა შორის თქვამობის ჩასატარებობად.

— კარგია, დიდი ხნით?—მეცითხა მემდეგ აღი, რომელიც განკვიდრბობი იყო მისი დაბნეობით.

— ექვსი თვით.

სულიმინა ჩუმად უსმენდა. მსცლებიდა ხოშნიანს და უხარობდა, რომ აქარული ქალი უქარბოთ იდეა ამოიღენა მამაკაცთა

შორის, წარბისადაც ნებრა, უსიყვარულოდ ჩადრის ამისი ნიდავზე და სულსებურბებობა შენჯარის ხოშნიანს, რომელიც ვადასობა გოგება და გონებასთან ერთად საცეც.

სულიმინა ნებრაქთან ბრბოლა უხვდა ჩადრის მოხალსათვის, მაგრამ არ იყოს სულიმინა რა ბრბოლა დასტყვდა ხოშნიანს თვის ქალს წინააღმდეგ, რომელსაც მს ჩადრის იხდელა.

ხოშნითა რომ სამდე მიღობდა, სახლრად გამოეცეკვობდა თუ არა, მამინდე ჩადრის მოიხიდა, თვარამ ამავეს მოუტყვინდა ქალს და ქმარც პატრონი შელახვისათვის ცხედრებობა და სცეცდა ხობიფობ; ის კი ძალიან არ იმბოდა, დიდობდა ქალთა ცრებებზეც და ერკვევდა მუსულმანი ქალის მდგომარობაში, ჩადრის სხედებობაში.

მოხვეურდა ხოშნიანს ჩადრის ციფელ გადაღწეხე ქარის მემბები და წიხლები, ერთხელეც ეს სეო სათ თვის წინახა გათარბობილი და ხოშნიანი შევარდა სამხრო პატაკობი და შეესტეგა.

— თქვენ ამბობთ—გარეოლითუა მოაბდობით, ქალი გათათობისუფლობით. ამა, სად არა თავისუფლება, მე ჩადრის ტარება ამ მინდა და ქმარი მცემს. მე თავისუფლად ვაბობი და გავსულა მინდა, მემწავლა მხარებობა და სოფლები თუ მემწავლა ეს არის კალთა გათათობა? ეს არის გათათობა? სულელია?

მაშინ ხოშნითი დააწყენარს, აუხსნეს რომ შევარდა არ შეიძლება აღმინარს ტენიში უხვდა ჩადრ, ის თავდათათობით უნდა შეიკარს გოგებაში.

რა გარდატება მოხდა სამ თვეში?.. ვერ მიხვდებოდა ყველად აღი და უტყვარდა მას ხოშნიანის ამ მუცელს. ის კარგად იცნობდა აბდულს, მს ქალს, იცუდა, რომ ცოლს არ გამოუშვებდა მათა საწმუხრობა, თვარამ შეიტხვას ვერა მუდებდა, რომ გაეცეკვინებოდა თვარის სხე სულსებურბობა გამომწავებობა.

— კოლექტივის სახეებში ხომ წაიზიანებოდა. ნახეთ როგორ შეცვლიან სამეწავროს ჩენი ბიჭები.—მუსულმანი ლაბარაკის სკავინ მემდეგ აღი.

— კოლექტივებმა და კომპაგნიტობებმა მოიხს ხანდელია სოციალიტური შევიარის გამოშვება, უნახათ ვინ აჯობებდა აღტაცებულ ხმით უპასუხა ხოშნიანს და მემდეგ აღი მხარის გაყვდა.

კომპაგნიტობის უქან სამი ღრეგი იდეა ურბებზე ჩადრ თესლით დატენილი ტომები იყო.

კოლექტივებმა გაეხარებოდა—მაშინა უფერადებობა არ დასტყვდა, თესლით გამოშვებავია, მემწავლებელი.

გეგმავთენ ერთად სახედვებისაგან და ერთმა მსცლებმა მოუცდუნე სიმღერის მოცეცა არა. სიმღერა სოფლებს როგორც განახლების ქარბობით ისე შევარდა, გაამიღობა სოფლით, ვადაცმა ველებით, ამ ძლიერმა კოლექტიური შრომის, კოლექტიურბობა ხმამ დაეცულ, დატენილად და ახალ ცრებობისაგან აღმავლად აღმიათხა სახედებზე ანითა: პირდაპირბე შერა და ლედილი, მისრებობა თანაქრობა და მოყვარობა, სახანდებზე კი ტრიალებდა ეწერი მოწის მშრალი ზღერბობი.

ფიქრის არიდები არ გვიანდ: ხელწი-
ვები სულადიდ არ გავიფიქროს, ხაიკი
მოვიფიქროს, ბატონობა მოსოს, ყველა
ჩემი გავაჯანსაღებ და მინა მიწის წილს
დაურთობ, თუ არა ამ საქმეს ჩემზე
შეუდგებოთ და კიდევად გავაქვიებო.
(გვ. 212).

შეხვედ ხუნდები ტებრა მა არსენს მიერ
ფიციადლობის დროსმან წინაშე, მაგრამ
იგი ავტორის მიერ ამ შეთხვეულ ანბან-
დელი ურადიონი მხარეს ეს არ ამოვლ-
ენს, არამედ იღებს მისი მიზანარს უბრა-
ლო მხარეს: „მოიბოძე მტერი, გულსა მელ
დაურჩიო: მინა, შრომა, მიწა, თავსუდ-
ვობა, თანამშრომელი და ბატონობა (გვ.
26ა) შეხვედ ხუნდები როგორც კერიონს
ხაზს—სუსთან არსენს მიერ ეგრობის ამბუ-
ხის ცოდნის და სახლოთა კიდევ მოსავს
ციტატა რომანდის: (არსენს კამათი, ფი-
ციადლობის გიგანა „...ბატონობა“ სანდ
გამოვილო! მაშ რადიონი შეხვედინერ შარ-
ვაშიერ ვილავ დამსმარობენ? რისილი
დაღარი ზღა—სისხლი ნაპალავანარ? ილი
შეხაზხარა ბოლო ქვეყანა ნაპალავანარ
სარსად და ჩინდა დიდიმხარება როსტო-
მა? მაშ ფრანგულტანში სივლე ბატონობა
დარჩა? (გვ. 311).

ამ ამონაწერების შემდეგ, ხუნდები ავი-
დებს, ყოველგვარი კომპრომისის, დასა-
ბუთების, კრიტიკის და მტკიცების გარეშე
პირდაპირ და ლაიონობის დასყენს: „
„ქოთხელი დღევანდისებზე, რომ სელი
არსდა ვერას შემთხვევითი ვერ ჩაიხედ
20—30 წელის ისტორიულ ჩარჩოებს. ეს
არ არის ამ ეტაპის გვლენა მოსახლის
ტრიბუნა წინაშემდგომი, არცხა 1914 წ.
გამომხიდილი წითელ რაზმულ უფრო
გავიფიქროს, ვიდრე მისი-სანი წლებსი ათა-
ხა ითვლიდეს. ხუნდები აცხადებენ
„ქოთხელი დღევანდისებობა“. თი სწო-
რად ამბობს ვაგიფიქრებ ჩინე, რო-
მიანდნ მრავალი ამონაწერი, რომ
არა ზეპირი დამოწმებით არამედ ფაქტო-
რის მხალით, ვაფიქრებლასა ხაული
გავიფიქრო ხუნდის დასყენის უსაფუძვლო
და, რომანდის მათ მიერ ამოწერული არს-
ენს „პორტრეტი“ თსივე დასყენის წინააღ-
მდე ლაბარებას.

გვეყვითა ახლად... ადინის მსოფთაი
ბუნდობს. გვ. 11
„არსენს პორტრეტის დასაბუთების მი-
ჯავახიშვილას არსადსილუ აცხადებს პორ-
ტრეტობა. მა არსენს მოქმედებით მასობე-
რი მტრად ვაფიქრებ ვაფიქრებლას. მის
ჯავახიშვილას არსენს ბრძოლა დღევან-
დის თავის ვაფიქრებლას პრობლემის, ხა-
ლსი მიერ, ვაფიქრებლას არსენს რომანდის
შეხვედ გავიფიქრებლას, იგი ვაფიქრებლას
მეცხადით არის გამოყენებული. იგი თსივე
დასაბუთებს პუბლიკებზე, დასაბუთებს
მის, საფარვეტის დად რეკლამითაზე
მისთვის ხაბლობის ნაპოვლობის და მისი
ცხოვრება... (ყურნ. „წილობა“ № 5—161
გვ.).

„არსენს მტრად დად პორტრეტის ისახვის
აქ პორტრეტობას ვაფიქრებლას, ეს პორ-
ტრეტი არსენსა მთელი რეკლამითაზე
რომეცხადობს გვეყვითა, არსენს დაფიქრებ-
ლით ლაბარებას, რომ კიდევად განახლები-
ცილებს ამას. ამ პორტრეტობის მთლიან
ფიქრებებს არსენს მთელი რომანდის მთლიან
ხმობად ამოწერებლას. ვაფიქრებლას, ი-
ტერაპეუტიკობის ხაზის მიერ შექმნილი
არსენს ხმობად „კარგება“, მის მიფიქრებლას
არსენს მტრად სულსაში რეკლამითა-
ზეპირი იფიქრებლას მატარებლას პორტრეტობა.
ისტორიულად ჩინობილია, რომ არსენს მტრად
დად რეკლამითაზე იტერაპეუტიკობა არს
ფიქრის არსენს...“ (მთაბრონი—162 გვ.).

ჩვენ სატყუარის წიგნობაში დაწერილი-
ბით აღწინაშედილი, მის ჩაყ არ არის სწო-
რა, ირანდელი, დამასხიანობელი და ბუ-
ნებარედი შექმლის მიერ შექმნილ არსენს
ტრიბუნა. ამის გავიფიქრებლას სპირო არ არის
ბეჭდ რაზეში ამ. რადიანი და ამ. ხუნდები
სულ სხვა კუთხით უდგებიან არსენს ტრის

და მტრად უდგებიან და ესტორიულად შე-
ხვედარ შეხვედლებს ანვიტობებს. არ შე-
ხვედარ გავიფიქრებლას ვეფიქრებლას ტრის
ტრიბუნა და არსენს მხარეებში. რადიონი უ-
ფიქრით ამ ამბავებს არსენს შეხვე-
დის დონე, მისი ბატონობის წინააღ-
მდე და მთლიანობა პროგნაზა? თუ ჩვენ დაუ-
ფიქრებლას მის რომ არსენს მოქმედობის პირა-
დი ამ დღილი მქობდა გვლენა მასობე-
რი სიცილით მომართობას, გვლენა ავადმე-
დობის—ამინა ბუნებრივია და ჩვეულებრივი, მი-
სი უფიქრებლასი საშობედილი პროგნაზა და ბა-
ტონობის წინააღმდეგ, ჩვე დაფიქრებლას
თუ არ დაფიქრებლას, ამას მიფიქრებლას არ
აქვს. ისტორიკობა დღილი ჭობდა ასეთ მასობე-
რი მომართობა ავადმედილობის, არსენს ვე-
ფიქრებლას ტრია და მის გამოხატვას ამ მომარ-
ტის, ბატონობის წინააღმდეგ გვლენა
გამოხატვების იფიქრებლას ხაზის, გვლენა მასობე-
რი მომართობა, ავადმედილობა, ყოველგვარი
სახის გამოხატვები—სტრუქტურა იფი, ხეს-
ტრად რადიანი ხაბული კლასური ბრძოლის
მთლიან შეხვედის დონეზე არ დგება—მა-
გრამ ეს არ უდგა იფივე ვაფიქრებლას რომ ი-
თმოდება იმ დროს ვლენა ხაბული
ფიქრებლასი დაფიქრებლას თსივე შეხვედლებს,
წინააღმდეგ და აქტორი კრიტიკულ ბატონობის
წინააღმდეგ. არსენს შეხვედლებს
მათი არსად მტრად ავადმედი არ არის. ამას
ხაბული მოწმობენ ხუნდთ მოყვანილი ამ
წინააღმდეგ.

ხუნდები და რადიანი სცილიობენ წი-
არებას არსენს, ეს ძირითადი, სიცილით
რი, იფიქრებლას სწორადის წინააღმდეგ
წინააღმდეგ, მაშ რა ილა დეფიქრებლას

ოტობ დეფიქრებლას წინააღმდეგ, რომ
რეკლამითაზე განწმინდული გვლენების
მიმართებ წინააღმდეგობებს, ყურბიანი, დონ
რი, ელვარებლას შეხვედლები უდგა
იფი, ეს სინამდვილის დამახინჯება იფი-
ქრება. თუ ეს არსენს წაყა
დასაბუთება, რომლის თსივე
მიფიქრებლას მანინ სწორად ურანინ პრიმი-
ტიული, საბუნებრივია არსენს შეფიქრებლას
დაფიქრება.

მეორეული შეხვედლი და ვლენდობელი იფი
რეკლამითაზე არსენს მტრად სიცილით
საბუნებრივად დაფიქრებლას, ისტო-
რიული არსენს ვაფიქრებლას თი არსენს
მეორეულითაზე არსენს შეფიქრებლას ტრია და
მის კიდევად უდგა ვაფიქრებლას გვლენა
ძირითად ავადმედილობა იფიქრებლას
სწორადის მტრად.

დასაბუთებლას ხუნდობას და რადი-
ანი ვაფიქრებლას, რომ ითმოდება არსენს
1914 წლის გამოამტრებლას რაზმულ უფ-
რი გავლეს, თსივე სატყუარის რეკლამითა-
ზეპირი იფიქრებლას მატარებლას პორტრეტობა,
იფი, არსენს ისტორიულად განახლებლას
თი სიცილით პროგნაზის, მისი მომარ-
ტისი ანვიტობის კლასური შეხვედის ფაქტ-
ობად დაბალი სადმეობის, იფიქრებლას
წინააღმდეგ, ვაფიქრებლას 1905 წლის მე-
10 სატყუარის უფიქრებლას რეკლამითაზე
არსენს, თსივე კლასის, მეცხადობით განა-
თავდებლას, უფიქრებლას საფიქრებლას მტრად
მისი მომართობის დაფიქრებლას, მის მომარ-
ტის წინააღმდეგ წინააღმდეგის და მეორე
მე-15 სატყუარის გვლენა მომართობის, იფ
დასაბუთებლას სიცილით ბრძოლების და
მეცხადობის ტრიბუნის სათანადო სიცილით,
შეხვედობას.

ხუნდობის ანტი მე-15 სატყუარის მო-
წმობა, ავადმედილობის იფიქრებლას 1880 წლებში,
ვერას გზით ვეფიქრებლას: „მინა თ თათა
წინააღმდეგ...“ და სხვ.

და ვერ შეხვედობებლას სიცილს, თავა-
და დეფიქრებლას ვაფიქრებლასი ვაფიქრებლას
მე-15 სატყუარის, რომლის არსენს ტრია იფი
„საბუნებრივად სანდ გავიფიქრებლას“—
თურქი იმის მტკიცება, რომ უნებართვად
გაქმნდა შეხვედლი და კიდევად მომართობა
უნებართვად ქვეყნის შეხვედლი მთლიან

1905 წლის გამოამტრებლას წინააღმდეგ

ხუნდები ვეფიქრებლას მეტ წინააღმდეგობას
წინააღმდეგ. მ. ვაფიქრებლას მიერ არსენს 1832
წლის არსტორიკობაზე შეთხვედლებლას
დავებრებლას გამო. მაგრამ ხუნდები ვე-
ფიქრებლას მტრად და საკითხის ცდებენ.

1832 წელს, შეთხვედლების არსენს მტრად
მა მას მინაინი მტრად შეხვედლი, რომელი
არსენს „რომანდის მხატვრული მთლიანობა
და ვაფიქრებლასი ისტორიკობა“

კრიტიკისი ფიქრებლას, რომ ეს შეთხვე-
დლი „რომანდის მთლიანობა ვერ არის მტრად
ვეფიქრებლასი ნაწარმების მთლიანობის
თან“, რომ ის მიმდინარეობს პარალელ-
ურად, არ არის ვაფიქრებლას „შესაფიქრებლას
წილების მქობდა და რაც მთლიანობა“ 1830—32
წლების მიფიქრებლას მომართობა მტრად
არის სახელი რომანდის.

რომანდის ენაზემტრად ამ, ხუნდობას
მთლიანობა ვეფიქრებლას თსივე ხაზის
შეხვედლების ამბის რომანდის შე-
ხვედლი ამას ჩვენ ხუნდობას წინააღ-
მდე და ვეფიქრებლას, გარდა სახელი
წინააღმდეგ და დასაბუთებლას ხაზების. ის-
ტორიკობის მქობდა არ არის და პარალელ-
ობა. „ეს ისტორიკობა—მხატვრული“ თსი-
ვე ხაზის ნაწილი (სარწმუნო ეს შეხვედლი
მეგობრებობას).

სარწმუნო არ არის ვაფიქრებლას
„სარწმუნო“ პოლიტიკური ვაფიქრებლას
დაწმინდული და ვაფიქრებლას არსენს
სთან. ამის შესახებ არც ერთი ისტორიკო-
ბის ვაფიქრებლას არ არსენს და ისტორიკო-
ბის შეხვედლებლას იფი. (სახუნდობა). ის-
ტორიკობას საბუნებრივად მხატვრული მიმ-
დინარეობს. ეს სახელი არ გამოადგა, კომპრო-
მისი, არიტკრიტიკის, „ესტორიკობა“—ეს ვეფი-
ქრებლას ყურბით მომართობა. 1832 წლის
შეხვედლების რომანდის ჩარხი, არსენს
არ ვენებს რომანდის კომპრომისის; პორტი-
ტი ამ მიმართობის მის მხატვრული მთლიანობა
წინააღმდეგ შეხვედლებლას რომანდის
სტრუქტურა ვაფიქრებლას, ეს კი არა მარტო
იფიქრებლას ჩინობა იფიქრებლას
არამედ მხატვრული, რაც შეხვედლი მის
წინააღმდეგ ვაფიქრებლას ამამედ „მტრად“
არის მიმდინარეობს, ეს სწორად კომპრო-
მისი სწორად, და გამოწვეული რომანდის
იფიქრებლას ხაზების და მხატვრული ზომის
დასყენ მინობა.

თი თხოვლობის ისტორიკობის მიზან-
შეხვედლი და ვლენდობელი იფი
რეკლამითაზე არსენს მტრად სიცილით
საბუნებრივად დაფიქრებლას, ისტო-
რიული არსენს ვაფიქრებლას თი არსენს
მეორეულითაზე არსენს შეფიქრებლას ტრია და
მის კიდევად უდგა ვაფიქრებლას გვლენა
ძირითად ავადმედილობა იფიქრებლას
სწორადის მტრად.

მა გაითრება არ ეჩვენებოდა—მა აჩვენებდა ვაღი იდუარ-პოლიტიკური, მხატვრული სტილიზმი, ისტორიის გვერდის ავლა.

ქართული ხუნდად კი ამას არ ითვალისწინებს და „კომპოზიციადზე“ გვეყაბრება.

მ. ჯავახიშვილმა შეთქმულების და არსენას დავაიდუმლების საკითხი ამ ხაზით სწორად დასვა და სწორად გადასცა. მას ამავე საკითხში სხვა შეცდომები აქვს, რომელშიც ხეცნ სპეციალური წერილობით აღწერა.

ამხ. ს. ხუნდადმაც ვერ აიყენა საკითხები ისტორიულ განზოგადებებას სიმბოლურად, ვერ შეაშინა, ვაშორა მ. ჯავახიშვილის ზოგიერთი სერიოზული იდეური ჩავარდნები, შეცდომები; მაგალითად: ხუნდადმაც კონკრეტულად ვერ შეაშინა ნაქონალიზმის ნაშრომები, რომან „არსენა მარაბდელში“ გამომუშავებულში.

1832 წლის შეთქმულების საკითხს ძალზე განყენებულად და „გაქცეობი“ სვამს ამხ.

წავალი რადიკალი? არსენა მარაბდელში“ განსაზღვრული მოტივების კომპლექტი, რომელიც არსებობდა ყალიბდებდა ახალ თემში—შეთქმულების სახით, ვერ არის ინტენსიურად „შეკავებული“ მთელ რომანშიც, ამიტომ არის, რომ საყოველთაოდ ვერ გავხედოვართ არსენას, წავლა ბარათაშვილის და დავაიდუმლების ბეგის შეხვედრა და მათი საუბარი შეთქმულების „მალა მიზნებზე“.

რატომ ვერ არის „შეკავებული“ სახელდობრ რა? როგორ? ამაზე ამახანაზ რადიკალი სვამს; უკეთ მოლოდ შედგენ მრავალ მნიშვნელოვან პასუხს იძლევა:

„ოქ, სადაც მიხ, ჯავახიშვილი უშუალოდ სკოლადა არსენას პრობლემას, იგი უსაფრთხოდ დიდ წარმადებებში ვარდნებს და მტად მართალი პრობლემაც გადაუწყვეტებოდა ჩვენს, (წინათობი“ № 5, 168 გვ.).

რას ნიშნავს „უშუალოდ“ არსენას პრობლემა? უშუალოდ არსენას პრობლემა არავითარ შემთხვევაში არ არსებობს. არ-

ენა როგორც გუგუხობის მასიური მოძრაობის წარმომადგენელი დაკავშირებულია, ემთხვევა და მასთანადავლად მხარეებში.

თან, იგი ვერ აუცილებდა ვერც 1832 წლის შეთქმულებასთან რაიმე უკონოთი შეხვედრა. აქ არც წარმადებდებოდა აქვს ადგილი და არავითარ „შემაში“ პრობლემების სიმკაცრეობა აქეთა ამხ. მ. რადიკალი და ს, ხუნდადის „წინათობი“ შესაბამისად დაწერილ შეთქმულების ძირითადი შემადგენელი უნდა იყოს.

თავისთავად ის დაქტი რომ მიხ. ჯავახიშვილის უთანასტელობა ნაწარმოებმა — „არსენა მარაბდელში“ მიმოყრის მარტახსტული კრიტიკის განსაკუთრებული ყურადღება და ფართო მეთხვედრა მისაც შეიძინა, რომანის დიდმნიშვნელოვანებს მოქმობს.

ამ გაყენების გამო მიხ. ჯავახიშვილმა კიდევ მტე სილიონად და თანამიმდევრობით უნდა შექცა ის იდუარ და მხატვრული ნაშრომად გამოაშრობებს და აღმოფხვრას, რომელიც ვერ კიდევ თან ახლავს ამ თვალსაზრის, ძირითადად, შექმნილი უღლო გამარჯვების მასუყებულ ნაწარმოებს.

უ ლ ე ლ ტ ე ს ი ლ ზ ე

მოთხრობა: მონა ვასალა ი

გირლიანდებით მორათული, ოთხკუთხედით ავტორისფერი სახლი.

დიდი მახვილკიდურებიანი ვარსკვლავი ჩაქეილი ღამეში: ლურჯი ლითონი და ისფერი ბრქვივალა წიწმინებით.

ახლა გვიანაა.

უკანასკნელი ცისტერნების შემადგენლობა ნაშუადღებში წარაგდუნდა. დარბაზში სხედან მონტიორები, ნებანქანები, ინვენტარები და ელკატრიკოსები.

დარბაზში: კუთხიდან კუთხემდე, საინტექტო ხაზის ფოლად — ალიუზინის და სპილენძის გამბარებები იწვიან — ლაბლაპებზე. თითოი იზონალურები, სივანზე და სიმაღლეზე დაკიდებულნი, კბილებით ექიფებიან ვაფთვლებს. კუთხეში მწვანე და ჯავახის ფერი ანები ალმარათობა, თითქოს აქ, დარბაზი კი არა, უღელტეხილი იყვის, თავისი ხეობებით და გადამსავარ ნებით.

კარებიდან მოხუცი დარჯავაღ და უწყაყოფილოა. რატომ არ გავებზე მონტიორის სიტყვები, სულგააბული უსმენს, მაინც ვერაფერი გაუგია.

ხანდიან აგონდებდა:

— ახლა გვიანაა...
 უქმყოფილო ჩივის:
 — აღარ გათავდა?...

გამოდან და დარჯავისთვის გაუგებარ თეზებუ კამათობენ. მატარებლებმა ჩაიარა, უკანასკნელად ცისტერნების შემადგენლობა წარაგდუნდა.

ახლა ხაბეიშვილმა აიღო სიტყვა: ლაპარაკობს სინქრონულ და ასინქრონულ მოტორებზე. როდის ისწავლა ამდენი?... 1930 წელს ის მოვიდა ფლქური ტყაყუბით და ძიქ-

ვებით. ლაპარაკობდა ქართული ინტენსივით და ყოველ ნაბიჯზე იფინებოდა. საწყობში შეტყუვად დააყენეს, დაათრევდა ტომრებს და ჩიოდა ვთქვით ზამთარზე. ახლა როდის-ღა ვერსო, ჰა?!. ცალი ხარი არ ჰყავდა, იმიტომ მოვიდა აქ, იშოვის ფულს წავა, დახანავს, დათესავს.

ხაბეიშვილს შემდეგ აზრები დაებნა. სახელსაწიში, იაშვილიან ღრის დამტკემელოდ და ლითონის მიძიე ციურების ასაწვევად გადაიყანეს. ახალი საქმე ძალიან საინტერესო გამოგა. უღელტეხილისათვის რკინის ამქებს ამზადებდენ, საღაობობით მეცადინებოდა ტექნიკის დაფულებების წყობებში.

ხაბეიშვილს დააფიწყდა (ცალი უღელ ხარი, ხენჯი და თესვა; მღელ დახურული ქვესაღურის განმნაყოფილები დაღვის მონტარაზე გადაიყანეს, ახლა კი გინერატორის „მემბრანა“ თანაშეწყვი მოლოთში.

მისი გენერატორი სხვათა შორის პირველია საბჭოთა კავშირში. კარვად უფლის. იხრავერ დადავილოდეს. უშველებელ წიგნებს დაათრევს და კიბოვლობს.

აფუხა, ტანდაბალი და წითური, განმნაყოფილებელ დაფასთან ზის, ელტრემელები და ამპერმეტრის თვალს არ აშორებს, ისრების მოძრაობაზე ის თითქმის განწმობს და განიცდის თუ როგორი წვილით ეშვება თავდაღმართზე ელიტრომავალა.

ახლა კრბანზე გაავრტიკის.

ესოვრელი ტრანსფორმატორის ატეხა კიკილო, სჩანს ტრასფორმატორის რაღაც უჭირს და ავირისი გაფრთხილებას იძლევა.

ხაბეიშვილმა მარჯვედ ამარათო

ქვესაღური. რკინის ორიძიბმა უქელს სისწრავეს და მღელ დაღებენ.

აქ, ტექნიკურ კონფერენციებზე სტალინისთვის ნოზაბედ გაავრტიკა მოლოთით ხაბეიშვილი. ის ამტკემელოდა, რომ ხაბეიშვილი შეცდა — მას აერ რუნდა ველსანჯა, თუ რატომ იძილოდა გაირობილებას ტრანსფორმატორი.

ინვენტარებმა მოიწონეს ნოზაბის მოსაზრობა.

დარბაზის კუთხესთან მოხუცი დარჯავი უქმყოფილოა — რატომ არ გავდებ ნოზაბის ლინდა მინცი.

კამათობს ხაბეიშვილი. იგი ენება სინქრონულ და ასინქრონულ მოტორებს. წავითხა წიგნები: „ელექტრომოწყობილობის მონტაჟი“ — პროფ. ალექსანდროვის, „ელექტროსაღურის რიონი“ — პროფ. ვარკოვის. „ელექტრომოწყობილების საფუძველნი“ — რომელიც 4 პროფესორის აწარის ხილს.

ახლა თვითონ იგი ლაპარაკობდა: როგორც „პროფესორი“. თმა უქან გადავარტნილი და დაწვია.

ხაბეიშვილმა ამ წიგნებიდან წავიკითხა ამონაწერი:

— საქირო იყო გინერატორის შექმნება, წინააღმდეგ შემთხვევაში შეიძლებოდა მონმდაროფი სერიოზული ავირია. ამოროვის შედეგად კი მუშაობა რამოდენიმე წითით შეწყდა.

ხაბეიშვილი აერთიკებს ნოზაბეს: მის მოჩვენობის დროს გადაიწვა და ქვესაღურის მნიშვნელოვანი გამბარია, სტალინისში.

* * *

გართობაც კეთილ უნდა! მიაყულებს ასეთელ წაქეუელ მამიდა, ვადადავრს წითელ საფარს,

მაგილის უკან ინუენერი თავადე ჩაი-
მალა.

ჩამოარიგეს ანკისები.
ვილცა ხარხარებს: — აი ახლა გა-
მირიწებდა, თეთრი და შავი.
გამოიღის აშხ. ნოხადე, აედებს ან-
კის მაგილის უკან, იქ ჩამოვლილი
ინიენერი თავადე ანკესზე შეკითხვას
აბამს.

ნოხადე ვერ უპასუხებს, იგი ყუ-
რბამდე წითლდება და შურტყენი-
ლი ვედება. ახლა აიძულდება ჩააგ-
დოს ხელმეორედ. ახალი კოთხვა ასე-
თია: „რა ტუმბურატორამდე დასამე-
ვი ვენერატორის საკისრობის გაცე-
ლება“? — ისიც ვერ უპასუხებს, მე-
სამეჯერ ანკესი, რომ მაგილის უკან
გადაისროლა, იქიდან საჩუქარი ამო-
ვიდა: „უცოდინარი“ — ის სიტყვა
წარწერილია ქაღალდზე, სადაც აგრე

ხვე ზატია, ვილცე მინიარი ზარმაცი.
ბაიევილმა იმ ღამეს ყველას
საგაზე. ინუენერებმა კითხვებში
„ვერ დაიჭირეს“ — და მაგილის ზურ-
ვიდან წარწერილი საჩუქარიც მიი-
ღო:

— „ენტუზიასტი“.
დარაჯი სანახაობით, გაერთო.
იციის შემდეგ ხველახზე გადადის.
ტანსუკოვობით კარგ სანახაობა,
სოუ ვინმე შეითხვებ ვერ უპასუ-
ხებს, მასაც ავიწყლება, რომ უყვე
ხვიანია... კომ ნაშუადღევს უკე-
ნასტყვად ცისტერენის შერადგენ-
ლობა წარაგვთვია.

* *

ვირილიანდებში ჩაქრა ფერადი
სინალო. „ტრჩიკის სახელი“ სინე-
ლემში გაუჩინარდა.

1 მოლიან: ზაბეიშვილი, ზრუჭაძე
ინუენერი თავადე და სხვები.
გზაშიც ერთმანეთს „ახრჩობენ“.
ზაბეიშვილი მხიარულდება. მან
ხიშვა ახალი წიგნი: „დასავლეთი
სერობის რუკის გზების ელექტრო-
ვიკაცია“. ჯერ ავტორის გვარი
მინაც ვერ დავისწავ. კაბას ერთი
წუთით წყვეტს მამში, როდესაც
სინელებში წაფორბილდება.
ღამე.

სადღურა და ლიანდაგებს მუცლ-
ხოდ სძინავს. გათენებამდე მატარებ-
ლები აღარ იქნება.
შორს სძინების კანძხელ და-
ცემული პროკატორები ათათებენ
და ქვესადღურიდან მოტორავენერ-
ტორი წივს.
ცივა. უღელტეხილის მთებზე
ღრუბლებს დაუფარავს.

ლირიკის ფასაცავკაღ

წერილი: შ. რაღინი

თანამედროვე ქართულ საბჭოთა პოეზი-
აში საკმაოდ ბევრი კარგი პოეტები
გვყავს. პროლეტარული რევოლუციის გა-
ნუგეშობის მანიძივე შეიქმნა მრავალი
კარგი ნაშრომი. რევოლუციონერი პო-
ეტური ნაშრომები, მაგრამ მიუხედავად
ამისა, პოეზია დღემდე მაინც უფრო მეტად
ჩაიარება ცხოვრებას, ვიდრე მატერიალი
ლიტერატურის სხვა რომელიმე ეანრი
(პოეზია და ა. შ.).

შეძობდა ითქვას, რომ დღემდე ვერ
კიდევ არ წარმოგვს სათანადო ბრძოლა
არ მდგომარეობის გამოსაწერებლად, საბ-
ჭოთა პოეზიის პრობლემების გარკვევაში
განსაკუთრებულ უფურადღებობას, უკეთ
რომ ესეთათ სისტემა ირებს ჩვენი პო-
ეტია.

გაშლილი სოციალისტურ მშენებლობის პი-
რობებში საბჭოთა პოეზიის წინაშე უდი-
დესი ამოცანები სდგას. მან უნდა გვიჩვენ-
ოს დიდი ეპოქის მატერიალური, მისი
განიარობის ტრენდუკობი და წინააღმდე-
გობა, აქ მინერსათვის საბჭოთა პოეზიის
უნდა გამოიყონ პოეზიის ყოველი ეან-
რი, სასტრუქო წინააღმდეგობა უნდა გაე-
წიოს, რომელიმე ეანრის კანონზავსა ხე-
დაბოთა პოეზიაში, ვიზუალური საბჭოთა
კოსმოსათვის და ეპოქისათვის, სოცია-
ლისტის მშენებელი კლასის უნდა ჩოგორდ
პოეტიც, რომელიც ლიტკობა.

მაგრამ ჩვენი საბჭ. პოეზია, საბჭოთა ლექსი
თითო ჩივი არსებითი მონარბით განსხვავ-
დება ძველი, რევოლუციონერი არსებულ
ლოქისაგან და პოეზიისაგან. როგორც ში-
დასაქმობისაგან, ისე მატერიალურ-ფორმალურ
შეარტით.

დაცემის გზაზე დამდგარ პოეტურადილი
ყოვლურსაგან და გავრცობილი მშრომელი,
რომლებიც დღესაც მოქმედებენ, ვაშუკავე-
ბულ კლასური ბრძოლის პირობებში, სო-
ციალისტის გადამწყვეტი გამარჯვების პი-
რობებში, აყენებენ უფლებს მიუთებულ
თეთრას რევოლუციონერ თანამედროვე.

თანხან ლიტერატურის, ხელოვნების შე-
თხველობის შესახებ.

„ოღა ფორში თავის „Сумашедший ко
рабл““
საკმაოდ გარკვევით გამოთქვამს იმ აზრს,
რომ რევოლუციურ თანამედროვეობაში
ხელოვნება თანაობა, რომ დღეს არ არის
მისთვის სათანადო ატმოსფერა.

პ. პასტერნაკი ლექსში „მეგობარს“ პირ-
დაპირი დაპირაკობს ლიტერატურის, ხელო-
ვნების და გაშლილი სოციალისტური მშე-
ნებლობის ეპოქის შეუთავსებლობის შე-
სახებ:

И разве я не мирюсь с пятачкой.
Не падаю, не подымаюсь с ней?
Но как мне быть с моей грудой
клетной

И с тем, что всякой кости косней?
Напрасно в дни великого совета
Где высшей страсти отданы места,
Оставлена вакансия поэта—
О а опасна, если не пуста...

თუ ფორშისათვის და პასტერნაკისათვის
დამბასათებელია თეთრია ლიტერატურის,
ხელოვნების და სოციალისტური მშენე-
ბლობის შეუთავსებლობის შესახებ, ზოგა-
ერთად ერთგვარ „დათმობას“ ახდენენ და
უღაბრკობენ იმს შესახებ, რომ ვაშუკე-
ვებულ კლასობრივ ბრძოლის პირობებში
აიუ აქვს სათანადო შოლოდ ლირიკას.

საკმარისია გავისწინოთ რენედატ ტრო-
ცკის წერილი ტენენის გადრავლობაზე,
და მის მიერ ამ სიკვდილი ახსნა, რომ
პოეტს, როგორც „წმინდა ლირიკოს“ შე-
უფერებელია იგი რევოლუციონერი გეო-
ქისათვის, რომელშიაც არ დაჩრა ადგო-
ლირიკისათვის. ტროცკის გაგებთ კლასი-
კი მძღობის პერიოდით არ აძლევს ამა-
მან სასაშუალებას უფრადლება მიატკიოს
პირდასუს და ამიტომ ლირიკა გადადის
უახანსკელ მუხანზე.

წინ. აშხანავო, წინ!
პოეტს არის მეტროლო,
ახლა ქვეყნის მეთვლი
წინა სდგას ცხარე ბრძოლებში
როგორც ქეტატორის კიდელი...

2. ტახობი.

ტროცკის აღნიშნულ მოსახრებში ნა-
თლად მოხიანს ლირიკის დიდალისტურ
გაგება, როგორც არა სოციალური და აქე-
დან არა დიფოლოგიური წყობის მოკლე-
ნის, როგორც ადამიანის იგივე შეეცნებს
ბიოლოგიური სტერეოსი, რომელიც დამე-
ყვდებელია კლასობრივ მდგომარეობასა.
ამაგარი თეთრისა წარმომადგენლები
თანამედროვე ქართულ ლიტერატურას
მიაპოვებენ. ჩვენში ლიტერატურის და
კომოდ ლირიკის და სოციალისტური მშე-
ნებლობის შეუთავსებლობის მოსახრება
მკაცრად გამოისტყა ი, გრამაშეშობა და
აქლ. ამაშეშობა, რას სწერენ ისინი:

„ლექსი მთავრდება... და ამის გარდა არ
ფასობს ენა წმინდა ლირიკა“.

(ი. გრამაშეშობა—„საუბარი ასეთ ამწეო-
ბიან“).

„ეს რათ უნდა დღეს, მისიანო,
სალომონის კენება,
როცა გრეგინავს ელვის ქარი,
ეცევა აბოს კლესა?“,
უფრო უფდეთ, ვისაც გინდათ,
ოთოქლეთ მცხარად დგაბს.
დღეს ლირიკა მისა გაემინდა,
გზა დეფივიტ ექმს...“.

(ელ. ამაშეშობა—„ლირიკოსი და მეტადე“).
ეს მოსახრება აჩაფითარ შემოხეგებში არ
არის მართალი. სოციალისტური მშენებლობის
ეპოქისათვის თავისი ლირიკა აქვს, აქ სულ
სხვა რამეა საკე.
ლირიკოსი ამაშეშის „სინელების მოკევა-
რად“ გამოყავს. მისი გაგებთ ლირიკა უფ-
რახის ვიხიბს; მისთვის ლირიკა ეს არის
შოლოდ პოეზია ისეთი ხალხის:

— ის გულაც უჭრებელია
მოწამულელი სისხლის

დღეობის აპრილი, როცა პროლეტარული დღეა ელექტრონი და წარმოიშობა ნერვოზი, ამ პროცესს თან სდევს პროტონის ნაწილის გადატყვევა ნერვოზად. ამის შედეგად ნერვოზის წინა განზიდის გაკვირვებით ნაკლები იმავს, ვიდრე უნდა ყოფილიყო უპირატესი მეტაბოლიზმის თვალსაზრისით.

შევაგს დასკვნებამდე მივიღო ნილს ბორის, რომელიც დაკვირვებებს ახდენდა პოზიტრონზე, ის თვლის, რომ პოზიტრონი მხოლოდ მაშინ წარმოიშობა ატომის გულის სრეში, როცა ამ ატომს გამაგვირვების პროტონი, ბორის ამ მოსაზრებას საფუძვლიანობა

უძერს მარს მილერენცი, რომელიც ხაზს უდევს, რომ პოზიტრონი თავდაპირველად აღმოჩენილი იქნა ატომის „ნაწილში“, რომელიც წარმოიშვა შედეგად ატომის დაშლისას კოსმური სხივების მოქმედებით, არა სივსებით, არა პირდაპირ ამ სხივებს, არამედ სხვა ფორმებშიც შეუძლიათ ანალოგიური მოვლენის გამოწვევა.

ამ მასალების მიხედვით ბორი აცხადებს შემდეგ დასკვნას (რომელიც უკუგვირვობით, რასაკვირველია, გეოტეზის წარმოადგენს ერთ-ერთი შემთხვევის პატივის გადაცემისა ნერვოზად, როცა ფოტონები, რომ

მეტივე შეევილით განიხილოთ, მთავარი ნერვოზის ერთეულია, მთავარია, ატომის გარშემო ასხებულ ელექტრონულ სრეში, ისინი ერთდროულად წარმოიშობები არა სახის მატერიალურ წყობებში: ერთ ტერონებს, ე. ი. იმეც მათ, მაგრამ სწინააღმდეგო მუხტის მქონე ერთეულია სწორედ ისინი არიან პოზიტრონები, რომლებსაც ბორის წინადადებით, მისი პოზიტონის თანახმად, უნდა ეწოდოს ანტი-ელექტრონება.

გვამცხს საბჭოთა ალიუმინი

ჩრდილი: ე. მ-ძმ

1920 წელს, სამოსაოქო ომიდან ახლად გამოსულ საბჭოთა რესპუბლიკაში, სადაც ვიდრე ბოლშევიკ ომის ნახანძრევი ადგილები და მხოლოდ იწყებდა მწველი ბანია ცხოვრება, იჭრება ელექტროფიკაციის დიდი გეგმა, ერთიანად იქნენ მხოლოდ მაშინ, როცა ქვეყანა იჭრება ელექტროფიკირებული, როცა მრეწველობის, სოხლის მეურნეობის და ტრანსპორტის შეუქმნით თანამედროვე მსგელო მრეწველობის ტექნიკურ ბაზას, მხოლოდ მაშინ გა-

ვიმარჯვებთ ჩვენ საბოლოოდ (ლენინი). ელექტროფიკაციის გეგმა ეს იყო ამასთან ერთად მთელი სახალხო მეურნეობის გარდაქმნის დიდი იარაღი, იგი სწევდა რესპუბლიკის საარსებო მიწელ რიგ პრობლემებს, მათ შორის ალიუმის პრობლემაც, რომელიც ვერ გადასჭრა ენერჯიკულ ბაზას მოკლებულმა ძველმა რუსეთმა.

გაშლილი ტემპებით იწყება ძებნა ალიუმის წარმოებისათვის სკიური ნიღღე-

ლის, ქ. ტახინის რაიონში აღმოჩენილი ბოქსიტის საბადოება ენერჯიკულ კოლეჯი პეტროს მდებარეობს აღმობრუნებულ ტაძრის საბადოება და ალიუმის მრეწველობა მთელი რიგი სხვა მანქანებთან ერთად (ზაგლელოს-ტურბინებისა და სხვა მრეწვებე, როგორც ალიუმის უნაწესი ისევე მასალაზე ვერ კიდევ დ. ი. მენდელეევი მიუთითებდა), ნიღღეობები და სხვა პარალელური მიმდინარეობს ფართო გამოკვლევითი მუშაობა საბჭოთა კავშირში აღმოჩენილი ნიღღეობების ალიუმის, ნიღღების მეთოდების შესაძლებლობად (მაგარი მუშაობას ავირ-აიკასიში იჭრება თბილისის გამოყენებით ქიმიის ინტიტუტი, რომელიც იჭრებას ზაგლეოს ალიუმის მრეწვებეზე).

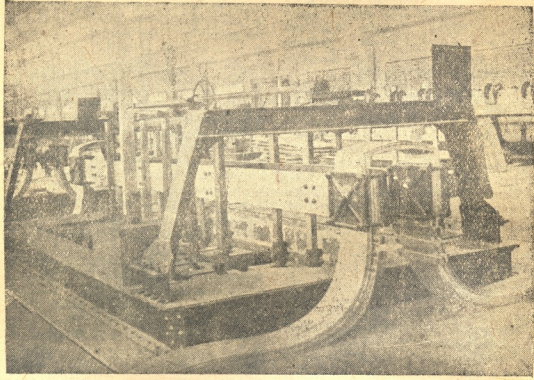
1928 წელს საკავშირო სას. მეურნეობის უმაღლესი საბჭოს ბარანებში იჭრება „ალიუმის მრეწვებე“. პირველად განსახილველი იყო მხოლოდ დნებრის ალიუმის კომპიუტის მოწოდება, მაგრამ საბჭოთა კავშირს ვერ მიიღებდა საკუთარ ალიუმს, სამდებარესეს ტურბინები არ დაიწყებდნენ მუშაობას, ამიტომ 1930 წლიდან უკვე ახსებული მსოფლიო ენერჯიკული ბაზის-ვოლთების ჰიდრო-ელსადგურის ნერვოზის საფუძველზე იწყება მწვენილობა პირველი საბჭოთა ალიუმის კომბინატის.

შეიძლება ითქვას, რომ ახალ წარმოებას ორგანიზაციის არც ერთი პროცესი არ შეეძახებოდა „თეორიულ“ სამსლში გახეხული იყო მწვენილურ წინადადებობას, როგორც ალიუმის წარმოების ორგანიზაციის პირველი. საბჭოთა თვალთ გადავლოთ საბჭოთა ალიუმის წარმოების ორგანიზაციის იტორიას და ჩვენს წარ გაივლის მთელ გაღრვა მწვენილებების (იგანოვი, პალიმსკი, შვინი, გინზბურგი და სხვა), რომლებაც პირდაპირ და სხვადასხვა „თეორეტისებო“ სახით, სხვადასხვა „თეორეტისებო“ სკელებდნენ ერთ წესტობლში — ლამაზდნენ ჩვენსაღლი საბჭოთა ალიუმის წარმოების ორგანიზაციის საქმე.

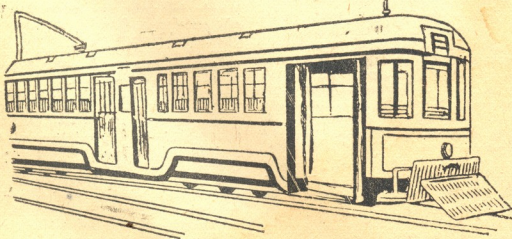
მაგრამ საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატმა ლენინის პარტიის მეთაურობით და ახს. სტალინის ხელმძღვანელობით გაკუპტურა კლასობრივი მტრების მწვენილურ გეგმებში. მწვენილებმა შესულს ალიუმის მრეწველობის ორგანიზაციის მწვენილებს, მაგრამ ერთ მოხერხებს მისი მოწყობის ჩაშლა და სხვა.

1932 წელს საბჭოთა კავშირმა მიიღო პირველი ალიუმის ეოლხოვის კომბინატი.

დაწა გაივდა ერთი წელიწადი და საბჭოთა კავშირმა ზეობის ახალი გამარჯვებას ალიუმის ფორმებზე, 10-12 იქნის დნების ალიუმის კომბინატმა მოგვცა პირველი ალიუმის, როცა ატუშადება კომბინატის ვეფლა ცხებში დნების ალიუმის კომბინატი წელიწადლ მოგვცემს 20,000 ტონა ალიუმს.

დნებრის ალიუმის კომბინატი. — აპაზა ნა, რომელშიაც ხდება ალიუმის მიღება.

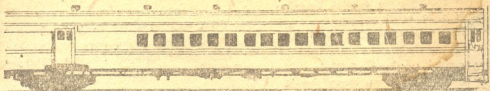

ტრამაისი ვაგონი ალიუმის მრეწვების.

ქვეყნის წინა აქ იყო ყრუ ახალი, სა-
და ფავორილი დანართი ავსებობდა
მათი განვითარებას კლდეებს და ლოდებს. მა-
გრამ გარდაცულ მინდვრებში მოვიდნენ
სწრაფად და იქ, სადაც ოდესღაც
ქვეყნის და ადრეადა თავისუფალი
კახაკობა,
ქვეყნის უდიდესი პირობა-ელსადგურა.

იჭერება დნებრისკის მშენებლობის სახე-
ლოვან მსტორიაში.
დნებრის ალუმინის კომინატის პირველ
რეგის ამუშავებაც ერთ-ერთი ფურცელია
დნებრისკის ამ სახელოვანი მსტორიისა. ში-
პობებული ახალი გამარჯვება ალუმინის
წარმოების გარკვეული მარტივი, მაგრამ

ჩქრტვის, რომელიც მოითხოვდა გერა ქო-
დემ პირველი ხუთწლიური განმავლობაში
მიღწეული ყოფილიყო „საბოლოოების, ტყვე-
ის, თუთიას და რეზინი ელემენტის გამოდ-
ნობა მკვერის მოიხივნელებათა მოლონად
დაცემილებებისდათვის საქონის რაოდენო-
ბით“.

გზის ვაგონი, რომლის კონსტრუქციაში ფართედ არის გამოყენებული ალუმინი

გამაბა თავისი ენერჯია მისკა სოცია-
ლისტის გადამცემ ხახების მავთულბით
და სამრეწველო ცენტრებისა და ახალი
მშენებლობისკენ წყვიდი ელექტრო-სისლი.
გაგონის ნაპირები აღიბარათა შროფ-
ლო გვიგინტები ფერადი და შვიდი ლითო-
ების.

სინამდვილეში ასეთი რთული, უადრეს
სოხურტის მომხიფ პროცესის დაფუძუნა-
ში.

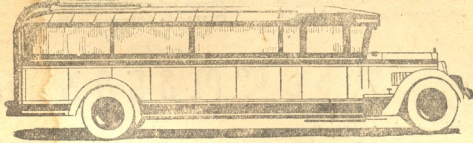
დნებრის ალუმინის კომინატი ალუმინ-
ის მსოფლიო გვიგინტა, ევროპის უდიდესი

საბჭოთა კავშირის გახდა ლითონის ქვეც-
ნად.

ალუმინი, რომლის მოხმარება კაპიტა-
ლისტურ ქვეყნებში იზრდებოდა უზოაერ-
სად შეიარაღებაში გამოდებული შეჯიბრ-
ის ხარჯზე, საბჭოთა კავშირში ხდებოდა სო-
ციალისტური მშენებლობის ლითონად, ჩვე-
ნი სახალხო მუდონობის და ტექნიკის გან-
ვითარების, საბჭოთა ქვეყნის თავდაცვის
განმტკიცების მსულ იარაღად.

დნებრის ალუმინის კომინატის ამუშა-
ვება არ არის მარტო ფერადი ლითონების
წარმოების გამარჯვება. ეს არის გამარჯვე-
ბა საბჭოთა ელექტროფიკაციის, რადგან
მოლოდ მსოფლიო ენერჯეტული ბაზის სა-

დნებრისკის გმარები იმატულენა კან-
ალივი და სხვ. დნებრისკის ტემპე-
ლო იბრძოდნენ დნებრის ალუმინის კომ-
ინატის მშენებლობის ფრონტზე და ში-
პობდ ერთი უდიდესი გამარჯვება ჩასწა-
ეს დნებრისკის მსტორიაში, ვინაიდას
დნებრისკის არის არა მარტო უდიდესი
სოციალისტური, არამედ იგი არის აგრ-
ეზუ კოტისა და მეტალურგიული ქარხნე-
ბის, ქიმიურ ქარხანა, ფრომშენდობათა
ქარხანა, ალუმინის კომინატი, ცემენტის
და აგრეთს ქარხნები და სხვ. რომელიც
დნებრისკისაგან იღებენ მაცოცხლებელ ენ-
ერჯი, ამიტომ თითოეული საწარმოს და-
მტკიცებისა და ამუშავების შემდეგ დნებრის
მარტო ახალი ბრწყინვალე ფურცელი ჩა-

ავტომობილი ალუმინის ნაწილებით.

სი ალუმინის ქარხანა (სადრანგოში)
წლიურად მხოლოდ 7,000 ტონა ალუმინის
ამზადებს.

საბჭოთა კავშირის პროლეტარიატი ლე-
ნინის პარტიის მეთაურობით და იან-
სტალინის ხელმძღვანელობით წარმატებლი
ასრულებს მე-17 პარტიკონფერენციის დი-

ფუციველზე შეიქნა შესაძლებელი ალუმე-
ნის წარმოების ორგანიზაცია; ეს არის გა-
მარჯვება საბჭოთა მეცნიერულ აზრის და
ტექნიკის, ვინაიდან მხოლოდ საბჭოთა მე-
ცნიერებმა და ტექნიკის ზოგად გახდა შე-
საძლებელი ალუმინის წარმოების ჩოული
და სათუთი პროცესის დაფუძუნება.

სხალბაზნიან მქარღების ტქარღი

შ ვ ე ბ უ ლ ი ს ი მ ღ ე რ ა

აგრესი გემღერა ღამის ჩერომღე
ჩა რეჟრავიფით ამაჟრიალელ!
ღერადი შენ და გაომღერადენ.
შორს ჯეგაღებოც ჯეჟარაინო...

გაიციენბ და ბროლებს აბროლებ,
მამს თითქო შუქმა გადაიარა!
შე იორ ღღეს დარღეს ნუ გადაჟყოლებ,
ნუ მომანატრებ ირემს იალახს!

ორ ღღეს შვებული არმიფილ ვარ,
გული დამიწვი, როგორ ხაზარმა
დამიშოვებ დარღეს და ამორა-
დამირჩება შენდა გვა და რა. აა..

ხალ სახინდო აგვერღილება,
ენს ხალხი ვერტებს იფრავს,
ჩა არ ამღერებს მაგ ჯეგაღებმაც
გ ნანინა და შენი სიმღერა.

ბოლოს ბომ მაინც ღამის წერა ხარ,
თვალთი ბინდს რაღა ჩემთვის იფანტავ,
შენ თვალზე ტრემლი მაინც მენახა,
ვიტყოლი მაინც—შეე პირს იბანდა!

და ამბოხიფით დაუფლისავო,
დამირჩება გულში ხმა შენეჟ
გამამხენებენ ლეკვი მგლისა!
დახრღილებო და გამგებენო!

სისხო-მხარგრძელთა მათარხებეფით
ქხშირე მხრებზე გადავლებიასა
კოლექტივების მოსულ ტარონას
შეშურდეს შენი ნაწინავებისა!

გასოსვ? ხალხურმა ადრე ინატრა—
ახლა და რაღას თვაჯონანობ?—
კოლექტივში ვეჯავს ყენა ზიარად,
ბარემ გულბოც გაგეჯიაროთ!

სისხო, მხარგრძელთა მათარხე ,,
სისშირე,—მხრებზე გადავლებოას,
კოლექტივების მოსულ ტარონას
შეშურდეს შენი ნაწინავებისა!
ბრიგოლ აბაშიძე

ევროპის გემებს უხვად შიკაჟო ზღვად ჩასაბრად ყუბა, შაქარი, გემი მოყმდებს ქარზე იალქნებს ზე მიდის, სადაც ხალხი არ არის.

და მიდის, სადაც ხალხი არ არის, სადაც ზღვის გულე შავად იშლება, სადაც ვეშაპი კიხით გადადის და სიმკაცრით სცემს ცივი დინება.

მუშა მავრალი, წყდება შიმშილით, მუშა მავრალი, ვერ იომენს ტანჯვას. ამ სურათის ხედვას კვდება სიცილით — პარაზიტების სჩრვა და ბანდა!

ქალღვრავად იქცა, სულით დაცვა, მუშის ოჯახი უღუქმამაჟროვად; მუშა მშრალი სიტყვებს ვეღარ დანებდა ან კი სანამდე უნდა უფროს?

ძირს მტარავლები, სისხლის მსმელები, გულში ვაჟგეოთ მტარავალთ ტყვიები!

ძირს მტარავლები ძირს მტარავლები ჰქუებს მეზღვარები — ზოლანდიელი!

ხელში ხიშტებით ამბოხებულა, ჩაგრულნი მეზღვარით რკივის რიგები; სახმდრო გემი აღმოდებულ — ისმის ქუხილი ცხელის, ტყვიების!

მოსწიე ლუწა ცეცხლი ანოხენი მტერი ვერაგე მოვსახო, დავგნებდეს! ჰე, ენ ნაღები ცაშე აღიხთმდეს, ტყეა რამ შუთავს, მტრის გულს დაძებებს!

ძირს მტარავლები ძირს მტარავლები მოვსახო ბანდები რაც რომ გვცხია! ცეცხლით აღსავსე მოაქვთ თვალები დაწვარი დაღაგულ ინდოეზისა!

ისმის გუგუნე ნაღმისანიდან, კრიტიკრიდან სკდება უშუბარა! ქალაქი აღსავსე ნგრევის გრგოლით ლეგეონები ბრძოლად დამდგარა.

მუქთა-ხორეგი გავანადგურეთ, მოუკდა ტყვიები ამბოკარული ბურთუჯაზა დაფრთხა, დაიბნა, და დგას ევროპა წელმოკაცულა.

ძირს მტარავლები ძირს მტარავლები ძირს მტარავლები, რაც რომ გვეხია. ცეცხლით აღსავსე მოაქვთ თვალები შიმშილით ტანჯულ ინდოეზისა!

შუთავს ევროპა, განრისხდა უფრო, იხმოხს ზარბაზნებს, თავის ნაღმისნებს, და საომარის თეთომფრინავეებს, ბურთუჯაზის ჯარი გადმოსეს.

და ამბოხებულ, მრისხან კრივიტის დაარტყეს ცეცხლი შიბრის სადაც ზღვამ მაგარი გამორულად განაბრძოლული ისევ ბრძოლებს ქარცხს გადმოშლის!

მ. უოუხსამი.

ხელოვნების ქრონიკა

ტფილისის საოპერო თეატრი შეუღდა სამხადის მომავალი სეზონისათვის, მოლაპარაკება აღდილობრივ ძალებთან დათავრებულია. ამჟამად წარმოებს საკონცერტო ხელშეკრულებების პირბების გამოიმუხებება მოსკოვის, ლენინგრადის, ხარკოვის, სვრდლოვის და ბაქოს საოპერო თეატრებთან

„ყვარყვარი თუთაბერი“ — მსახ. მ. ვაშაძე — ჰეათორის მუშათა დამკრულ თეატრი

მომღერლების რეგულარული გაცვლა-გამოცვლის შესახებ მომავალი სეზონის რეპერტუარში, გარდა არსებული ქართული ოპერებისა, შეტანილია ორი ახალი ქართული ორიგინალური ოპერა: გ. კილაძის კომპოზური ოპერა „ბახტრიონი“ (კ. კაკაბაძე პეტის ტექსტზე) და ან. ბალანჩივაძის „არსენა“, ამას გარდა, ქართულ ენაზე წავა „აღდა“ (დამდგმული ნ. სმოლოვი) და „ვარშენ“. ეს უკანასკნელი დასადგმული აქვს მიცემული ამერიკიდან დაბრუნებულ რეჟისორს ვ. ქუშტაშვილს.

ოპერების გარდა, მომავალი სეზონის რეპერტურაში შეტანილია ოთხი კლასიკური ოპერა: „კორნევილის ხალოტი“, „მედიენა ელენა“, „ყვითელი ბალოტი“ და „მხიარული ქერიკი“ (გადაკეთებული ტექსტით). ოპერის სახატელო ნაწილის სტუმრულად განზრახულია მოწვეული იქნას მოსკოვის დიდი თეატრის რეჟისორი (მართლმადევი სახატელო ნაწილის გავის მოადგილე დანიშნულია სანდრო ინაშვილი.

წელს ოპერის თეატრის დასს გამოაკლდა მომღერალი დ. ანდლუაძე, რომელიც მოწვეულია მოსკოვის დიდ თეატრში. მომავალი სეზონში მოსკოვში იმღერებს სამი ქართველი მომღერალი — დ. ანდლუაძე, მ. მკედლიძე (ბანი), რომელიც აქამდე ლენინგრადში მღეროდა და ხ. გოციოძე (ბანი), შეთანხმების თანხმად, დ. ანდლუაძე სეზონის პირველ ნახევარს იმღერებს მოსკოვში, ხოლო შემდეგ ოთხი თვით ჩამოვა ტფილისში.

მომავალი სეზონში, გარდა დასახტებულ ოპერებისა, ახალი დადგმით წავა „ოტელი“ (დამდგმული რეჟ. ბარათივი) და ერთი კლასიკური ოპერეტა: ოპერეტის გარდა, აბონენტებში შეტანილია სიმფონიური კონცერტების ციკლი. დიორიორებით მოწვეული იქნებიან საპეოთა კავშირის საუკეთესო დიორიორები და უცხოეთის ის მუსიკოსები, რომლებიც ზამთრის პერიოდში სავატეტროლად ჩამოვლენ საქეოთა კავშირში.

ვასო შუშობაშვილი

რეჟისორი ვასო ქუშტაშვილი, რომელიც სასწავარგარეთ 14 წლის მუშაობის შემდეგ დაუბრუნდა ტფილისს, უცხო არ არის ქართული თეატრისათვის. უცხოეთში გამწავარებმულ ის მუშაობდა მავინდელ სახალხო უნივერსიტეტთან არსებულ დრამატიულ სკოლაში. მისი პირველი დადგმა ქართულ სცენაზე განხორციელდა 1918 წელს, რომელზე მან საპეოთი თეატრში, სადაც მავინ მუშაობდა ქართული დრამა ზღვად დადიანის ხელმძღვანელობით, დადგა სოფოკლის ტრაგედია „ანტიგონა“.

უცხოეთში ვ. ქუშტაშვილი მუშაობდა ჯერ პარიზში (ანტუანის თეატრში, „ოდე-

ლი“, დილენის თეატრი „ატელიე“), ხოლო შემდეგ ნიუ-იორკში, ფრანგული კონტრების გარდა, მის მიერ პარიზსა და ნიუ-იორკში დადგმულია მ. გოციოს „აღსავსე“ და ა. ნიჭივის „ალუბლის ბაღი“. ამჟამად ვ. ქუშტაშვილმა სახელი გაითქვა მისი რესავი ოფენბახის ოპერების დადგმით.

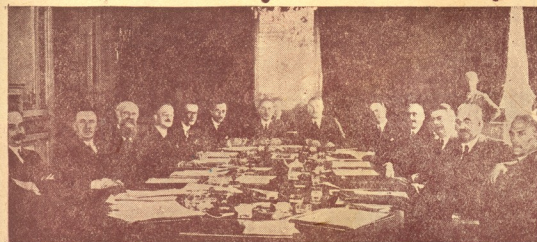

მდე აგრეთვე პოლიტიკის და გოლინის კომედიებს. მის დადგმებში, სცენაა მოწინაწილიებას იღებდნენ ცნობილი „კორეაგისკელოები“ ლია-დე-პუტი და ლორეტი გიმი.

უცხოეთში ვასო ქუშტაშვილი მუშაობდა ვასო ქუშტაშვილს გვართ. ვ. ქუშტაშვილი ტფილისში იმუშავდა სასტუმრო ოპერაში და ქ. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრში. ამ უკანასკნელში მის განზრახული აქვს დადგა შექმნილი თანამედროვე დრამატურის ბენ ჯონსონის ერთ-ერთი პიესა, გადაკეთებული ხ. ცვიცივის მიერ.

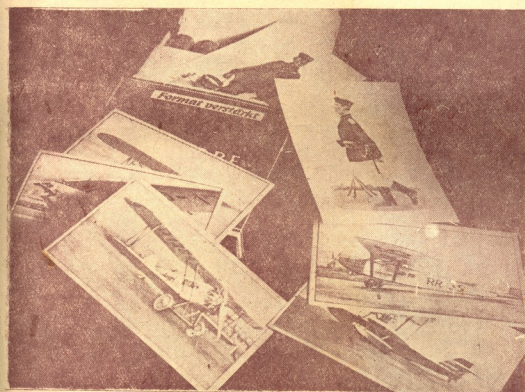
პრონიკა

„ოპროს გლოსის“ კვანძების კონფერენცია

შოთლიო ეკონომიური კონფერენციის სამარტკეინო კრახის შედეგად ეკონომიური ომი კაპიტალისტური სახელმწიფოს შორის კიდევ უფრო გაძლიერდა. „ოპროს გლოსის“ კვანძები — საფრანგეთი, ბელგია, პოლანდია, იტალია, შვეიცარია და პოლონეთი გამსაკუთრებული თავიდაცის ზომებს იღებენ იმ კვანძებს წინააღმდეგ, რომლებმაც ხელი აიღეს ოპროს სტადარტზე. სურათზე — დასახლებულ კვანძების სახელმწიფო ბანკების წარმომადგენელთა თათბირი პარიზში.

მილიტარისტული პროკავანდა გერმანიაში

გერმანიის სათავაშო ნაციონალ-სოციალისტების მოქმედების შედეგად მილიტარისტული პროკავანდა არაჩვეულებრივად გაძლიერდა.

უცხოეთში

დაზისბები ვადა ჩაქლაგვის პროლეტარულ კრახს

სურათზე — პარლამენტი (რეიხსტაგის) გამომცემელი გერმანული ანტიფაშისტური გაზეთის ნომერი.

დაზისბები ვეზადებთან ომისათვის

საბევალური გაზის საწინააღმდეგო ნიღაბი ცხენებისათვის

„დროსა“-ს

მორიგი 17 ნომერი გამოვა

15 სექტემბერს

